

magazine *Samen* Sociaal Domein

Bob Mesman en Harmen Dijkhuizen

Verbind het Breed Sociaal Loket
met het Lokaal Werk Team

Opinie

Herstelgerichte zorg in de Wmo

Uit de praktijk

Menselijke maat centraal bij veranderende
rol van overheid bij gegevensuitwisseling

03

Magazine
Samen Sociaal Domein
September 2023 jaargang 5

Online opleidingen

- Wmo consulent
- Jeugdconsulent
- Consulent Wmo en Jeugdhulp
- Wmo consulent Frontoffice
- Beleidsadviseur sociaal domein
- Korte cursussen regelgeving in het sociaal domein

Werk je als consulent in het sociale domein?

Heb je het gevoel dat je door het beperkte gemeentelijk budget je cliënten niet goed genoeg kunt helpen? Bij de WWZ Academie leer je hoe jij jouw cliënten met behulp van gezond verstand en breed en creatief denken en handelen toch optimaal kunt ondersteunen.

De WWZ Academie biedt complete online opleidingen in het sociaal domein. Je kunt dus bij ons leren waar en wanneer jij dat wilt.

Meer weten?

Raadpleeg onze website www.wmotraining.nl of neem contact op met Helene, Linda en Debbie via h.henckens@wwzconsultancy.nl of telefoonnummer 06 22167153.

wwz academie
WELZORG | WELZORG | WELZORG

**Goed kunnen bewegen geeft vrijheid.
Daarom zoekt Welzorg de beste oplossing voor je!**

WELZORG

Of het nu thuis is, op de weg of tijdens het sporten. Je goed kunnen bewegen geeft vrijheid. En daar zetten wij ons bij Welzorg iedere dag keihard voor in.

Wij helpen jou met mobiliteitshulpmiddelen, auto- en woningaanpassingen. Daarnaast beschikken we over actuele kennis over financiering en wetgeving.

Zo helpen we je verder en zetten we samen beperkingen om in mogelijkheden.

Ga voor meer informatie naar welzorg.nl

Het is weer voorbij die mooie zomer

Een zomer waarin iedereen zo zijn eigen gedachten heeft, variërend van een natte zomer tot een hete zomer. In de vakantie komen mensen vaak tot rust. Ik hoop dat jullie ook allemaal tot rust zijn gekomen en dat we kunnen kijken naar morgen of naar de toekomst. De vakantie is ook een moment om eens na te denken over wat je morgen anders gaat doen. Wij gaan morgen wel wat anders doen, sterker nog, wij gaan vandaag al wat anders doen. Want zoals je hebt kunnen zien hebben wij een nieuwe partner, namelijk Jeugdprofessionals Nederland, waarmee wij dit prachtige blad samen gaan vormgeven. Wij zorgen er samen voor dat we alle onderdelen van het Sociaal Domein voldoende kunnen belichten met kennis, kunde en vaardigheden.

Met onze partner Jeugdprofessionals Nederland gaan we ervoor zorgen dat er meer kennis en kunde, ook voor de Jeugdwet, in ons prachtige magazine zichtbaar gaat worden. Het magazine zal steeds meer uitgroeien tot een kennisbron om meningen van andere professionals, verhalen van professionals, casuïstiek, maar ook het werk van bepaalde professionals zichtbaar te maken. Zodat het een inspirerend blad is voor alle professionals binnen het Sociaal Domein.

Ik wens je veel leesplezier!

Miquel Wijngaards

Colofon

Eindredactie

Irena Snippe

Redactieteam

Esther Slotman, Joyce Bouwknecht,
Lucia Everts en Miquel Wijngaards

Vormgeving

Bureau Zorgmarketing, Meppel

Fotograaf omslag

Gijs van Lieshout

Drukkerij

Zalsman, Kampen

Redactieadres

Blankenstein 143, 7943 PE Meppel

Abonnement

Dit magazine is in de losse verkoop te verkrijgen voor € 9,50 exclusief btw en inclusief verzendkosten. Het magazine is ook digitaal beschikbaar voor de losse verkoop voor € 7,99 exclusief btw. Een jaarabonnement (drie exemplaren per kalenderjaar) is digitaal te verkrijgen voor € 19,99 exclusief btw. Fysiek is een jaarabonnement te verkrijgen voor € 24,99 exclusief btw. Neem voor meer informatie contact op met Kenniscentrum Sociaal Domein.

Advertentieverkoop

Voor adverteerders in dit magazine kunt u telefonisch contact opnemen met Lucia Everts of Irena Snippe via 085-4018362 of via e-mailadres evenementen@kenniscentrum-sociaaldomein.nl.

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s) en redacteur(s) geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch de gevolgen hiervan.

© Het is niet toegestaan om zonder voorafgaande toestemming van de uitgever artikelen, onderzoeken of gedeelten daarvan over te nemen.

1 Cover

Bob Mesman en Harmen Dijkhuizen

6 Verbind het Breed Sociaal Loket met het Lokaal Werk Team

10 Zicht en grip op het Sociaal Domein dankzij data

13 Cijfers & zo

15 Boekbespreking

Handboek Jeugdhulp
De praktijk van de Jeugdwet
anno 2023

17 Ervaringsverhalen

- Uit de praktijk
- Eetstoornis, zie de persoon erachter

18 Opinie

Herstelgerichte zorg in de WMO

23 Langer thuis wonen met aangepast sanitair

Zicht en grip
op het Sociaal
Domein dankzij data

Opinie
Herstelgerichte
zorg in de WMO

Samen Sociaal Domein is een uitgave van:

Inhoudsopgave

25 In gesprek met

Anja van der Pers, Trainingsacteur

26 Het kan wel!

Eddy de Bruin, Directeur Curess

30 Opinie

Een robot aan de keukentafel

33 Data opleidingen en trainingen

November tot en met december 2023

34 Uit de praktijk

Menselijke maat centraal bij veranderende rol van overheid bij gegevensuitwisseling

39 Puzzel

40 Actualiteiten

- Tel je mee in de samenleving?
- Boodschap voor de gemeente
- Stappenplan ook volgen voor onder Zorgverzekeringswet vallende speciale stoel
- Welke gegevens mag een gemeente vragen aan verstrekkers van jeugdhulp?

Uit de praktijk

Menselijke maat
centraal
bij veranderende
rol van overheid bij
gegevensuitwisseling

Verbind

het **Breed Sociaal Loket**
met het **Lokaal Werk Team**

De gemeente Lopik heeft het roer omgegooid: inwoners die al langere tijd een bijstandsuitkering ontvangen en er niet in slagen deel te nemen aan de maatschappij, worden sinds dit jaar intensief begeleid. De voor Lopik nieuwe aanpak kenmerkt zich door de hulpvraag van de inwoner centraal te stellen en intensieve aandacht en begeleiding. Dit gebeurt zoveel mogelijk door een integrale uitvoering. De verandering voor Lopik is dat niet meer alleen wordt ingezet op uitstroom van bijstand naar betaald werk, maar steeds vaker ook op het motiveren en in beweging brengen van de betrokken inwoners richting andere vormen van (vrijwillige) participatie. Verschillende partners hebben de handen ineen geslagen om dit mogelijk te maken. Een belangrijke rol is er voor de onlangs aangestelde participatiecoach. Een schot in de roos.

Hoe het allemaal begon

Het huidige Lopikse gemeentebestuur formuleerde in het najaar van 2022 zijn vierjarige doelstellingen in een college-uitvoeringsprogramma. Wethouder Jan Vente vertelt: "Op het gebied van participatie en re-integratie is de opdracht in ons programma eenduidig: alle inwoners van de gemeente kunnen meedoen, ook de inwoners voor wie dat niet vanzelfsprekend is." Het bestuurlijke doel kwam niet uit het niets. In de ondersteuning van vooral langdurig bijstandsgerechtigde inwoners waren er te weinig activiteiten. Er was geen focus op deze meest kwetsbare inwoners en er bestond te weinig samenhang in de uitvoering van het werk dat wel gedaan werd. De samenwerking op het gebied van participatie was vaak ad hoc en afhankelijk van individuele uitvoerders in de praktijk. Het ontbrak aan een integrale benadering. Dit werd onder andere veroorzaakt door de aanwezigheid van verschillende, veelal budget gestuurde processen. Jan Vente vertelt verder: "Als bestaande processen en systemen de hulp aan inwoners tegenwerkt, verander deze dan zodat de inwoner wel gehoord en geholpen wordt. Pas dán staat de inwoner centraal."

Met haar benadering van bijstandsgerechtigde inwoners beantwoordt de gemeente Lopik aan de conclusies van het onlangs verschenen SCP-rapport 'Een brede blik op bijstand' en is daarom een praktijkvoorbeeld bij de huidige discussie over de toekomst van de Participatiewet. Het voorbeeld van Lopik voegt aan die discussie toe dat integraal werken en de inwoner centraal stellen een samenwerking vraagt die breder is dan samenwerking tussen Participatiewet en Wmo alleen. Voor een succesvolle implementatie van de nieuwe aanpak was het essentieel om intern nauw samen te werken met andere beleids-terreinen, zoals Economische Zaken en Financiën. Het heeft er onder andere voor gezorgd dat lokale werkgevers vanaf het begin van de ontwikkelingen betrokken zijn. Binnen de gemeentelijke organisatie heeft de integrale werkwijze tot een gezamenlijke focus geleid op het herzien van interne procedures, met als resultaat dat de participatiecoach en andere professionals nu met behulp van een ontschot 'doorbraakbudget' ongehinderd en slagvaardig kunnen opereren in de buitenwereld.

Na een inspirerend ondernemersontbijt met 25 lokale werkgevers zijn de volgende afspraken gemaakt: het opzetten van lokale speeddates, het openstellen van stage- en leerwerkplekken en het actief uitwisselen van vacatures met het werkgeversservicepunt.

Samenwerking ondernemers

Beleid

Om de gemeentelijke participatiedienstverlening te verbeteren is er in Lopik inmiddels een klein jaar gewerkt aan het implementeren van een structurele aanpak. De hulpvraag en behoefte van de inwoner staan hierin centraal en het uitgangspunt is een integrale benadering vanuit alle leefgebieden. De aanpak houdt dus rekening met multiproblematiek, wat in de praktijk betekent dat het vinden van betaald werk niet per definitie op de eerste plaats staat. Via maatwerk wordt de ingezette expertise afgestemd op de situatie van de inwoner om een zo effectief mogelijke interventie te kunnen doen. De Lopikse gemeenteraad is aan het begin van het implementatieproces geïnformeerd en heeft met instemming gereageerd op de plannen.

Praktijk

De integraliteit in de uitvoering van het nieuwe Lopikse beleidsplan is mogelijk gemaakt door te investeren in de samenwerking tussen het regionale Lokaal Werkteam (LWT) en het lokale sociale wijkteam Breed Sociaal Loket (BSL). De centrale en leidende figuur hierbij is een participatiecoach, die de gemeente speciaal voor de nieuwe benadering in huis heeft gehaald. De participatiecoach is gepositioneerd tussen jobcoach en hulpverlener. Tijdens het participatietraject vindt ondersteuning plaats op alle leefgebieden samen met hulpverleners van het BSL en jobcoaches van het LWT.

De participatiecoach en hulpverlener gaan samen op pad om contact te leggen met bijstandsgerechtigden die soms al jarenlang aan de kant staan. Deze groep inwoners slaagt er door een diversiteit aan factoren zelf niet in om (opnieuw) mee te doen aan de maatschappij. Zij missen aansluiting bij de ontwikkelingen in de samenleving, omdat er in hun situatie sprake is van weinig of geen opleiding, verslavings- of schuldenproblematiek of problemen in de sfeer van relatie of gezin. Bovendien gaat het vaak om een stapeling van problemen en zorgt een gefragmenteerde benadering in het verleden daarnaast voor weinig vertrouwen in de hulpverlening en ook de eigen toekomst.

De praktijk wijst uit dat het in veel gevallen niet reëel is om mensen direct naar betaald werk te begeleiden, maar dat activering veel meer gericht moet zijn op het opbouwen van vertrouwen, het krijgen van dagritme en weer gemotiveerd en enthousiast raken om betaalde of onbetaalde verplichtingen buitenshuis aan te gaan. Daarom zijn er in samenwerking met het lokale bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties kleinschalige, zichtbare (arbeids)participatieprojecten opgezet die ook aan deze andere doelstellingen tegemoet komen. Om vanuit alle leefgebieden en doortastend te kunnen werken, bleek het hierbij noodzakelijk de samenwerking te zoeken met beleidsterreinen die op het eerste gezicht verder afstaan van Participatiewet en Wmo: Jeugd, Sport, Economische Zaken en Financiën. Interne herstructurering en samenwerking heeft geleid tot een productboek en ervoor gezorgd dat er naast de reguliere budgetten een 'doorbraakbudget' is vastgelegd.

Bob Mesman, extern projectleider Re-integratie en Verduurzaming (bob.consultancysz@gmail.com)

Zwembad Lobeke in Lopik is dit zwemseizoen ingezet als pilotproject om inwoners die al langere tijd aan de kant staan te activeren en motiveren richting werk of maatschappelijke participatie. Deelnemers verrichten verschillende werkzaamheden binnen hun mogelijkheden onder multidisciplinaire begeleiding en coaching. Het zwembad is zelfs een erkend leerbedrijf geworden en dus kunnen deelnemers aan het project erkende mbo-praktijkverklaringen toegekend krijgen. Uit reacties van de begeleiders is alvast duidelijk geworden dat de deelnemende inwoners merken dat zij weer gehoord en gezien worden en daarom weer gemotiveerd zijn met plezier na te denken over hun toekomst.

Voorbeeld uit de praktijk

Hulpketen

Om bijstandsgerechtigden te activeren is in Lopik in korte tijd een hulpketen gebouwd, waarbij de voorgeschreven weg naar werk volgens de Participatiewet is losgelaten en meedoen in brede zin belangrijker is geworden. Een centrale rol in de aanpak is er voor een participatiecoach, die met hulpverlener en jobcoach als kennispartners een drie-eenheid van expertise vormt in de casuïstiek. De integraliteit en (financiële) herstructurering binnen de eigen organisatie is cruciaal gebleken voor het adequaat handelen in de praktijk.

Harmen Dijkhuizen, beleidsmedewerker Werk en Inkomen (harmen.dijkhuizen@lopik.nl)

Zicht en grip

op het Sociaal Domein **dankzij data**

De druk op het Sociaal Domein wordt alsmaar groter. De vraag naar zorg en ondersteuning groeit, terwijl de budgetten voortdurend kleiner worden. Ook wet- en regelgeving en de noodzaak om meer in te zetten op een integrale samenwerking maken het werk complexer. Om al deze uitdagingen het hoofd te bieden, zul je als gemeente moeten inzetten op slimme, innovatieve en duurzame oplossingen die de kwaliteit waarborgen en tegelijkertijd de kosten beheersbaar houden. Data kunnen je hierbij helpen. Ze bieden bijvoorbeeld inzicht in de huidige en verwachte omvang en kosten, zodat je beter kunt sturen.

Meer zorg, minder budget

Dat de druk op het Sociaal Domein steeds hoger wordt, heeft verschillende oorzaken. Eén van de belangrijkste is uiteraard de vergrijzing. In 2041 verwacht het CBS dat Nederland zo'n 4,7 miljoen 65+ers kent, waarvan 1/3 ouder is dan 80 jaar (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2023). Aangezien ouderen doorgaans meer zorg nodig hebben, verhoogt deze vergrijzing de druk op de zorg. Vergrijzing zorgt er daarnaast ook voor dat het aantal werkenden ten opzichte van het aantal niet-werkenden afneemt. Er zijn dus steeds minder mensen die (beroepsmatig) kunnen zorgen voor een groeiende groep zorgbehoevenden en ook steeds minder mensen die financieel bijdragen aan het sociale vangnet waar juist een groeiende groep gebruik van maakt.

Niet alleen bij ouderen, maar ook in de jeugdzorg zien we de vraag naar zorg en medewerkers toenemen. In 2020 maakte bijvoorbeeld ongeveer 12,5% van de jongeren gebruik van een vorm van jeugdzorg (Jeugdzorg Nederland, 2022). Ondanks de toegenomen zorgvraag en werkdruk, worden de budgetten voor zorg en ondersteuning steeds lager. Bovendien blijven de kosten oplopen, wat de noodzaak om weloverwogen en onderbouwde beslissingen te nemen alleen maar versterkt. Keuzes maken op 'onderbuikgevoel' kan gemeenten of zorgaanbieders duur komen te staan. Het is daarom cruciaal voor gemeenten en andere stakeholders in de keten om inzicht en grip te hebben op de zorgvraag en -behoeften van de eigen inwoners. Zonder dit inzicht is het immers haast onmogelijk om passende zorg te verlenen of in te kopen.

Een datagedreven organisatie

Weten dat je inzicht nodig hebt, maakt nog niet dat je ook weet waar de benodigde informatie vandaan moet komen om tot dit inzicht te komen. Informatie is nu vaak versnipperd en zelfs verspreid over verschillende stakeholders, maar meestal niet geïntegreerd in één overzicht. Door verschillende databronnen bij elkaar te brengen en te bundelen, verkrijgt je een integraal beeld. Dit kan bijvoorbeeld in een monitor, een dashboard of met rapportages. Maar data gebruik je niet alleen om inzicht te krijgen. Om het maximale uit de mogelijkheden van data te halen, zal je als organisatie een datagedreven werkwijze moeten omarmen. Datagedreven werken kan je helpen om transparanter met inwoners te communiceren, effectiever beleid op te stellen of slimmer middelen in te zetten. Bijvoorbeeld voor toegangsmedewerkers in het Jeugd- of Wmo-domein, of voor beleidsmedewerkers. Hieronder leggen we uit hoe dat werkt.

Stapsgewijs naar de best passende hulp

Als toegangsmedewerker sta je aan het begin van de

zorgketen en wil je de best passende zorg voor jouw cliënt bepalen. In de praktijk zien toegangsmedewerkers dat er bij casuïstiek professionele hulp nodig is, maar is vaak niet direct duidelijk vanuit welke wetgeving deze ingezet zou moeten worden. Bovendien wordt er gestuurd op een kostenbewuste werkwijze om budgetten te drukken. Het gevolg: medewerkers werken onder steeds hogere tijdsdruk, waardoor zij het risico lopen keuzes te maken op basis van onvolledige of onvoldoende informatie en afwegingen. Door de toegangsmedewerkers te faciliteren met een interactief afwegingskader waarin (lokale) wet- en regelgeving is samengebracht, kan de hulpvraag gestructureerd worden behandeld vanuit alle benodigde invalshoeken. Zo kun je als toegangsmedewerker gemakkelijker en sneller efficiënt en doelmatig beslissen conform de wet- en regelgeving. Het afwegingskader geeft op basis van landelijke wet- en regelgeving aan wat er vanuit de inwoner, en vervolgens vanuit de gemeente verwacht mag worden. Met behulp van deze informatie bepaal je gemakkelijk welke hulp uit welk segment het beste aansluit bij de hulpvraag.

Krachtige bundeling

Niet alleen toegangsmedewerkers hebben baat bij een datagedreven werkwijze, ook als beleidsmedewerker kun je er je voordeel mee doen. Door bijvoorbeeld data vanuit het berichtenverkeer te combineren met data van zorgaanbieders en het CBS ontstaan nieuwe inzichten. Deze inzichten kun je visualiseren in een dashboard en vervolgens duiden en analyseren. Zo kun je analyses maken over de kosten en de klantreis van individuele cliënten. Herken je afwijkende patronen uit de cijfers? Dan kun je op basis van de feiten in gesprek met de zorgaanbieder en eventueel passende maatregelen treffen.

Voorspel de ontwikkelingen in jouw gemeente

Als gemeente wil je niet alleen grip op het nu, je wilt ook toekomstige ontwikkelingen kunnen voorspellen, zodat je beter kunt anticiperen op kostenverschuivingen of nodige beleidsaanpassingen. Een prognosemodel kan hierbij helpen. Het prognosemodel berekent op basis van historische trends en ontwikkelingen de te verwachten omvang en kosten van de jeugdzorg en de Wmo. Hiervoor gebruikt het prognosemodel data uit het berichtenverkeer. Het model voorspelt de uitkomsten per maand en twee jaar vooruit. De voorspellingen zijn gebaseerd op het aantal declaraties per maand en het gemiddelde bedrag van de declaratie van de afgelopen vier jaar of meer. Het model gebruikt een dynamische statistische methode die rekening houdt met zowel langetermijnontwikkelingen als terugkerende seizoensinvloeden en kortetermijnontwikkelingen. De resultaten bevatten ook een betrouwbaarheidsmarge, die aangeeft tussen welke waarden de prognoses kunnen

fluctueren. Het model maakt de volgende drie factoren inzichtelijk:

- Het aantal actieve zorgtrajecten per maand;
- De gemiddelde maandelijkse kosten van een zorgtraject;
- De prijsstijgingen als gevolg van inflatie en prijsindexatie.

Door onderscheid te maken in deze drie factoren verkrijg je niet alleen inzicht in de ontwikkeling van de totale kosten van de jeugdzorg of Wmo, maar ook in de invloed van de afzonderlijke factoren, eventueel gedifferentieerd op productcategorie of geografisch gebied. Zo zie je bijvoorbeeld welk deel van de stijging wordt verklaard door een toename van het aantal zorgtrajecten (volume-effect) en welk deel door een stijging van de kosten per traject (prijs-effect). En als er sprake is van een prijsstijging, welk deel is dan te verklaren door een gemiddelde verzwaren van de zorg (hogere reële kosten per traject) of juist door autonome prijsstijgingen als gevolg van inflatie en prijsindexatie?

Wil je als gemeente kunnen inspelen op de toenemende zorgvraag dan is het dus noodzakelijk om hier actie op te ondernemen. Het op orde hebben van je informatiehuishouding is hiervoor cruciaal. Zoals uit dit artikel blijkt kun je als gemeente al verschillende stappen zetten; toegangsmedewerkers faciliteren met een afwegingskader, het gebruik maken een Monitor en zelfs het voorspellen van toekomstige ontwikkelingen. Pak jij als gemeente de regie in eigen handen om de zorg te bieden die jouw inwoners verdienen?

Afbeelding 1: Een rapportage in het Prognosemodel

Over het Prognosemodel Sociaal Domein

Het Prognosemodel Sociaal Domein laat je zien hoe de jeugdzorg en Wmo in jouw gemeente zich in omvang en kosten kunnen ontwikkelen. Het biedt grip, controle en overzicht voor nu en in de toekomst.

• Weet wat je kunt verwachten

Betrouwbare korte- en langetermijnvoorspellingen aan de hand van data.

• Gerichter investeren

Helpt om kosten te beheersen en kwaliteit van zorg te waarborgen.

• Verbeterde ketensamenwerking

Inzicht helpt je in de afstemming met partners en het maken van keuzes voor investeringen.

• Evalueer je beleid

Vergelijk de realisatie met de voorspellingen en je beleidsmaatregelen.

Maatschappelijk. Datagedreven.

Van Dam Datapartners gelooft in de kracht van data en het maken van datagedreven beslissingen. Omdat we ons inzetten voor organisaties die het verschil maken in onze samenleving, zetten we alles op alles om onze klanten te helpen hun maatschappelijke taak- en doelstellingen te bereiken. Strategie, beleid en uitvoering onderbouwen met data, dát is ons uitgangspunt. Daarom helpen wij maatschappelijke organisaties zoals gemeenten ook bij het implementeren van een datagedreven werkwijze. We ondersteunen je niet alleen bij het in kaart brengen van de huidige en gewenste situatie, maar begeleiden je ook bij de technische keuzes en de daadwerkelijke implementatie. Door samen naar het totale plaatje te kijken, zorgen we voor inzichten, oplossingen en veranderingen die passen bij jouw gemeente. Het Afwegingskader Jeugdhulp/Wmo en het Prognosemodel zijn voorbeelden van producten die jou als gemeente helpen datagedreven inzicht te krijgen op wat er speelt in jouw omgeving. Wil je meer weten over onze producten en dienstverlening? Kijk dan eens op vandamdatapartners.nl

Bronnen:

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2023). Bevolkingspiramide. <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/bevolkingspiramide>

Jeugdzorg Nederland. (2022). Jeugdzorg in cijfers. <https://www.jeugdzorgnederland.nl/meer-weten/jeugdzorg-in-cijfers/>

In **2023** hebben **397.000** mensen een bijstand, in **2022** waren dat er **404.680**.

Ongeveer **1** op de **10** thuiswonende ouderen (**65+**) heeft een indicatie voor langdurige zorg.

65% van de schuldregelingen wordt gedaan met een saneringskrediet.

In **2022** hebben **21.705** jeugdigen voor korte of langere tijd bij pleegouders gewoond. Dat is een afname van **5%** in vergelijking met **2021**. In **2023** zijn **3.279** jeugdigen bij pleegouders geplaatst. Ongeveer een kwart van de nieuwe plaat-singen betreft deeltijdpleegzorg.

4 van de **5** vroegsignalen wordt opgepakt als melding.

1 op de **3** Nederlanders is mantelzorger.

Het aantal schuldregelingen **daalt**, maar het aantal betalingsregelingen **stijgt**; Dit door middel van vroegsignalering.

Kleinere gemeenten hebben geen specifieke voorzieningen voor het begeleiden van de re-integratie van gedetineerden. Dit terwijl de gemeente in het re-integratietraject als procesregisseur verantwoordelijk is zoals afgesproken in **2019** in het bestuurlijk akkoord 'Kansen bieden voor re-integratie'.

Als historische trends zich onveranderd door zetten, zal het aantal mensen dat overlijdt als gevolg van dementie toenemen van **14.000** in **2015** tot bijna **40.000** in **2040**.

Het aantal hulpvragers met een inkomen in de categorie 'modaal of bovenmodaal' is gestegen van **33%** naar **43%**, door middel van energiecrisis en de inflatie.

Menselijke maat, uitvoeringskracht, samenhang en veranderopgave zijn de **4 rode draden** die volgen uit het Verbetertraject Toegang Sociaal Domein. Het zijn hoofdlijnen die toegang-breed van belang zijn.

10,5% van de jongeren tot 23 jaar in Nederland ontving jeugdzorg in **2022**.

Partner voor elke Wmo-consulent

Ook u wilt dat de inwoners binnen uw gemeente veilig en zelfstandig in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen. Dat begrijpen wij als geen ander. Onze ervaren lokale teams ontzorgen u en uw cliënt. Samen zorgen we voor een passende oplossing.

“Herman kan zelfstandig boodschappen blijven doen dankzij zijn scootmobiel.”

Het draait om mensen.

www.kerstenhulpmiddelen.nl

WERKEN BINNEN HET SOCIAAL DOMEIN?

JAAN

Bekijk de leukste vacatures binnen het Sociaal domein

Een licht verstandelijke beperking...

Herken jij de signalen? Weet jij hoe je ondersteunt?

Gedragsproblemen

Opvoedproblematiek

Werkloosheid

Download de tool
Je ziet het niet, leer het zien! op
www.kenniscentrumlvb.nl

Psychische problematiek

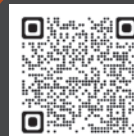
LANDELIJK
KENNIS
CENTRUM

LVB

L

Met persoonlijke aandacht opzoek naar jouw nieuwe uitdaging binnen het sociaal domein

Scan de QR-code en bekijk onze vacature

Titel
Handboek Jeugdhulp
De praktijk van de Jeugdwet anno 2023

Auteurs
Geschreven door mensen uit het vakgebied

Specificaties
154 pagina's
ISBN: 9789083357904
Prijs: € 29,95

Te koop via
Jeugdprofessionalsnederland.nl

Handboek Jeugdhulp

De praktijk van de Jeugdwet anno 2023

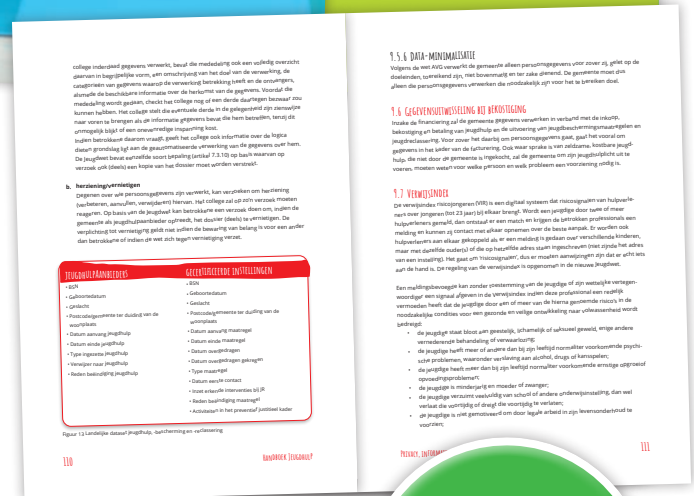
De Jeugdwet is met recht een dynamische wet te noemen. Het verschijnen van het Handboek Jeugdhulp "de praktijk anno 2023" is dan ook een logisch vervolg op de eerder uitgegeven handboeken.

Het Handboek is geschreven voor jeugdprofessionals, bestuurders, beleidsmedewerkers en alle anderen bij gemeenten en jeugdzorgorganisaties die uitvoering geven aan de Jeugdwet. Het Handboek is samengesteld vanuit het perspectief van de gemeente, zonder het belang van kinderen, jongeren en hun ouders uit het oog te verliezen.

Het Handboek Jeugdhulp is bedoeld als een naslagwerk over de uitvoering van de Jeugdwet voor gemeenten. Het begint met een globale beschrijving van de taken en verantwoordelijkheden die gemeenten hebben (hoofdstuk twee). Hoofdstuk drie, vier en vijf vormen het hart van het boek, ze behandelen respectievelijk de doelgroep, de voorzieningen en de toegang tot jeugdhulp. Het zesde hoofdstuk gaat in op de wijze waarop gemeenten de doelgroep, de voorzieningen en de toegang in samenhang met elkaar inkopen en organiseren. De daarna volgende hoofdstukken zoomen in op kwaliteit, privacy, registratie, de rechtspositie van de cliënt en de samenhang van de Jeugdwet met de andere domeinen. Het laatste hoofdstuk beschrijft de hervormingsagenda met de plannen die er zijn over de hervorming van de Jeugdzorg.

De feiten zijn ingekleurd met voorbeelden uit de praktijk. De geïnterviewde professionals die aan het woord komen, vertellen openhartig over hun ervaringen. Wat hen allen verbindt, is de wens om onze jongeren de best mogelijke zorg te kunnen bieden. Vanuit deze ambitie delen zij hun persoonlijke ervaringen om je nieuwe inzichten te geven, te inspireren en aan te moedigen.

Dankzij deze boeiende gesprekken bevat het boek een mix van feiten en verhalen, wat een realistisch beeld geeft van de uitvoeringspraktijk van de Jeugdwet anno 2023.

Kortingsactie
Bestel het
Handboek Jeugdhulp
nu voor maar
€ 19,95

Deze actie is geldig t/m 30 november 2023.

Uit de praktijk

“Sla eens een vergadering over en ontzorg de werkgevers in jouw regio!”

Tijdens zijn loopbaan als jobcoach en accountmanager voor diverse gemeenten probeerde Marcel Dekker altijd al werkgevers enthousiast te maken voor een inclusief personeelsbestand. Het viel hem op dat met name de (middel) grote bedrijven achterbleven op het gebied van inclusiviteit. Reden om een onderzoek te starten.

“Om mijn gevoel te staven aan feiten heb ik een onderzoek uitgevoerd onder 25 (middel)grote werkgevers verspreid over het gehele land. Ik heb vervolgens de telefoon gepakt en vragen over inclusief ondernemen gesteld aan de medewerkers die verantwoordelijk zijn voor het personeelsbeleid. Na vijf gesprekken had ik al een beeld, na tien gesprekken dacht ik het te weten en na twintig gesprekken wist ik het zeker. Ik had het probleem te pakken!”, vertelt Marcel enthousiast.

“Grotere werkgevers staan zeker wel open voor een inclusief personeelsbestand, maar willen dit veel meer op een presenteerblaadje voorgeschoteld krijgen. Het woordje ‘ontzorgen’ viel in bijna alle gesprekken. De HR-directeur van een groot hotel verwoordde het als volgt: “Wij willen wel een inclusief personeelsbestand maar ik moest zoveel

formulieren invullen dat ik er bijna een dagtaak aan had. Ik kreeg linkjes van websites waar ik informatie kon vinden en moest het verder allemaal zelf maar uitzoeken; hier heb ik dus écht geen tijd voor.” Hier ben ik mee aan de slag gegaan”, aldus Marcel.

“Met de resultaten van mijn onderzoek in de hand heb ik dit jaar besloten om voor mijzelf te beginnen als ‘Adviseur Inclusief Ondernemen’. Van het aandragen van de juiste mensen tot het adviseren over de regelingen; ik zorg dat ondernemers kunnen doen waar ze goed in zijn: ondernemen. De resultaten tot nu toe zijn erg hoopvol te noemen. In een paar maanden tijd zijn er al prachtige samenwerkingen ontstaan en heeft een mooi aantal mensen de weg naar de arbeidsmarkt gevonden. Dit zal de komende periode gegarandeerd uitgebreid gaan worden”, vertelt Marcel

Marcel vertelt verder: “Tegen al mijn collega’s die werkzaam zijn in de re-integratie van mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt zou ik willen zeggen: ‘Sla eens een vergadering over en ontzorg de werkgevers in jouw regio!’ Want we kunnen in het Sociaal Domein plannen maken tot we een ons wegen, maar het zijn de werkgevers die écht het verschil kunnen maken. Laten we samen de arbeidsmarkt inclusiever maken want daarmee maken we Nederland een héél klein beetje mooier!”

Marcel Dekker is een ervaren jobcoach en werkgeversadviseur die in 2023 voor zichzelf is begonnen met zijn bedrijf ‘Adviseur Inclusief Ondernemen’. Het ontzorgen van werkgevers is in zijn ogen dé sleutel naar een inclusiever arbeidsmarkt.

Eetstoornis, zie de persoon erachter

Sophie ter Avest, ervaringsdeskundige en herstelbegeleider anorexia nervosa.

Door een opeenstapeling van onder andere een negatief zelfbeeld, een aantal ingrijpende gebeurtenissen en zorgen om dierbaren kwam Sophie terecht in een eetstoornis, anorexia nervosa. De eetstoornis gaf haar controle waar dat in de rest van haar leven juist wegviel. Sophie is nu een aantal jaren volledig hersteld en werkt als ervaringsdeskundige herstelbegeleider. Zij zet haar eigen ervaring in, onderbouwd met theoretische kennis, om bewustwording te creëren van iemands eigen krachtbronnen en kwaliteiten, zodat er stappen gemaakt kunnen worden richting herstel.

Hoe gebruik jij jouw persoonlijke beleving binnen jouw werk als ervaringsdeskundige?

“Doordat ik in mijn herstel veel verschillende soorten hulpverlening en behandelingen heb gehad, kan ik hier vanuit een brede blik op terugkijken en meenemen wat voor mij helpend was en wat niet. Ik heb ervaren dat een aantal factoren van belang waren om stappen richting herstel te kunnen maken”, vertelt Sophie.

Sophie vertelt: “Gedurende mijn hulpverleningstraject heb ik ervaren dat het ontzettend belangrijk was dat iemand echt naar mij luisterde en mij zag, niet alleen de eetstoornis. Een eetstoornis gaat namelijk niet over eten. Om een eerste stap te zetten richting het willen en kunnen werken aan mijn herstel, had ik iemand nodig die mij niet veroordeelde en die niet met te veel advies kwam. Ik had iemand nodig die zag wie ik werkelijk was en die me weer in contact kon brengen met mezelf, de persoon áchter de eetstoornis.”

“Mijn angst zat hem in werkelijkheid niet in het aankomen, mijn angst zat in het leven weer aangaan zonder houvast.”

Sophie vertelt verder: “Daarnaast is het belangrijk om in te zien dat een eetstoornis een gevolg is, niet de oorzaak van het gedrag. Mijn angst zat hem in werkelijkheid niet in het aankomen, mijn angst zat in het leven weer aangaan zonder houvast. In veel behandelingen lag (en ligt nog steeds) de focus veelal op het eetgedrag en gewichtsher-

stel, en minder of soms niet op de onderliggende oorzaak. Hierdoor sluit een behandeling bij sommige mensen niet aan. Pas toen er bij mij werd gewerkt aan de functies van mijn eetstoornis, ontstond er ruimte om ook te werken aan eetverstoorde gedragingen. De angst voor het leven werd kleiner, waardoor de kracht om aan te sterken toenam.”

Welke tips heb jij voor hulpverleners?

“Het is belangrijk om ieder individu als mens te zien en te beseffen dat er achter de eetstoornis altijd iemand zit die behoefte heeft aan een liefdevolle benadering, vertrouwen en geborgenheid. Heb geduld, het kan een lang proces zijn waar ook af en toe terugvalmomenten bij kunnen horen. Geef de persoon het gevoel dat alles gezegd kan worden en dat alle gevoelens er mogen zijn”, aldus Sophie.

“Er zijn momenten geweest waarin ik mijzelf helemaal kwijt ben geweest en de eetstoornis mij overnam, maar toch waren er wel manieren om dan alsnog contact met mij te maken. Wil je met iemand in gesprek, leg dan niet voorname de nadruk op het eten of gewicht, maar probeer dan vooral gewicht te geven aan de persoon achter de eetstoornis. Vanuit daar kun je samen onderzoeken waar iemand écht behoefte aan heeft en welke hulp het meest passend is,” sluit Sophie krachtig af.

Lous Folkers, eigenaar Loyalty Advies

Herstelgerichte zorg in de WMO

In de gemeente Hoogeveen hebben ze een nieuw beleid ingevoerd met de benaming 'Herstelgerichte Zorg'. Dit beleid is gericht op het verbeteren van de fysieke zelfredzaamheid en participatie van ouderen. Meerdere gemeenten hebben dit programma inmiddels opgepakt.

Powerfull Aging

Een inwonster van 65 jaar doet een melding bij de Wmo en vraagt hierbij om huishoudelijke ondersteuning. Een Wmo consulent van de gemeente pakt deze vraag op, belt de inwonster en stelt een aantal vragen over haar hulpvraag en haar gezondheid. Vervolgens krijgt de inwonster een brief waarin aangegeven staat dat ze doorverwezen wordt naar een fysiotherapeut voor een onderzoek. De fysiotherapeut gaat met de inwonster in gesprek en gaat na wat de bewegingsmogelijkheden van de inwonster zijn. Op het moment dat de fysiotherapeut van mening is dat hun trainingsprogramma "Powerfull Aging" helpend zou kunnen zijn, wordt dit programma aangeboden aan de inwoner. De gemeente Hoogeveen beschouwd de melding als afgesloten, omdat ze een voorliggende voorziening hebben aangeboden. De melding en aanvraag voor huishoudelijke hulp wordt niet voortgezet.

Dit is een verkorte uitleg van de werkwijze. De gemeente heeft zelf bijvoorbeeld als antwoord gegeven op een soortgelijke vraag aan de Adviesraad Wmo: "Zeker bij fysieke zelfredzaamheid gaat het vaak om enkelvoudige vragen. We gaan er dan ook vanuit dat, wanneer iemand geschikt is voor herstelgerichte hulp, de inzet van huishoudelijke hulp in eerste instantie niet meer nodig is."

Op voorhand wil ik aangeven dat ik beslist niet tegen trainingsprogramma's als *Powerfull Aging*, of andere

herstelgerichte zorg zoals revalidatieprogramma's ben, dit kan naar mijn idee best veel mensen helpen. De wijze waarop de gemeente Hoogeveen het nu inzet is naar mijn mening op diverse punten in strijd met de Wmo.

Als een inwoner huishoudelijke hulp nodig heeft, moet men volgens de Wmo wetgeving zich melden bij de Wmo. De gemeente heeft vervolgens zes weken de tijd om een onderzoek te doen naar de aard en omvang van benodigde zorg. Hierbij moeten zij de onderzoekstappen volgen die de Centrale Raad van Beroep heeft vastgesteld. Dit is zoals Schulinck dit beschreven heeft:

- Stap 1:** Na de melding dient eerst de precieze hulpvraag te worden geduid;
- Stap 2:** Vervolgens moet bepaald worden wat – kort gezegd – de beperkingen in de zelfredzaamheid en participatie zijn;
- Stap 3:** Als deze beide vragen op papier staan, kan (en moet) inzicht worden verkregen in de aard en omvang van de door het college te organiseren noodzakelijke maatschappelijke ondersteuning;
- Stap 4:** Daarna moeten de eigen kracht, gebruikelijke hulp, mantelzorg, hulp uit het sociale netwerk en algemene voorzieningen in kaart gebracht worden, althans moet bezien worden of – en zo ja: in welke mate – deze aanwezig zijn;
- Stap 5:** Vervolgens dient geconcludeerd te worden of er

voor het college uiteindelijk nog iets te compenseren overblijft;

Stap 6: Voor zover dit in het individuele geval noodzakelijk kan worden geacht, dient specifieke deskundigheid te worden ingeschakeld.

De gemeente Hoogeveen is gestopt met het volgen van het stappenplan van de Centrale Raad van Beroep. In plaats van het volgen van de volgorde, gaan ze nagenoeg gelijk naar stap 4: zijn er algemene/voorliggende voorzieningen aanwezig?

Deze werkwijze is in strijd met de Wmo. De inwoner kan dit

redelijk eenvoudig aanpakken. De Wmo artikel. 3.2.5 geeft namelijk aan dat wanneer de gemeente niet binnen de termijn van zes weken het onderzoek heeft uitgevoerd, de inwoner sowieso een aanvraag kan indienen voor de door hen gewenste voorziening (dat kan altijd zes weken na de melding van de hulpvraag). De inwoner kan dus simpelweg, ongeacht de uitkomst van *Powerfull Aging*, na zes weken zelf schriftelijk een aanvraag voor huishoudelijke hulp indienen bij het College en dan zal het College binnen veertien dagen een schriftelijk besluit moeten nemen, waartegen de bezwaarmogelijkheid openstaat.

Door het niet uitvoeren van het verplichte stappenplan,

heeft de inwoner een grote kans om in het gelijk te worden gesteld bij een rechter. Daarbij komen nog extra juridische knelpunten; de beoordeling van de medische situatie kan niet gedaan worden door mensen die niet medisch geschoold zijn. Een Wmo consulent is meestal niet BIG geregistreerd, heeft geen medisch beroepsgeheim en zou zeker niet op de stoel van een arts moeten gaan zitten. Door naar aanleiding van een telefoongesprek direct te verwijzen naar behandelopties zoals dit trainingsprogramma, kan makkelijk als zodanig uitgelegd worden bij rechters. De juridische kosten van gemeenten zullen mogelijk stijgen op moment dat inwoners in bezwaar en/of in beroep gaan.

De gekozen werkwijze is naar mijn mening in strijd met de Wmo. Deze werkwijze biedt naar mijn mening geen mogelijkheid om het onderzoek, wat nodig is naar de hulpvraag, niet uit te voeren of de volgorde van stappen over te slaan. Daarnaast heb ik nu situaties in de praktijk meegeemaakt waarbij we ons kunnen afvragen of deze werkwijze wel veilig is voor de inwoner.

Praktijkvoorbeeld

Een inwoner vroeg bij de gemeente Hoogeveen ondersteuning bij zwaar huishoudelijk werk. Haar dochter had het jaren gedaan, maar kampte zelf met medische omstandigheden waardoor ze geen mantelzorg meer kon verlenen op dit gebied. De inwoner kreeg na de aanmelding alleen een zeer kort telefoongesprek met paar algemene vragen, waarna gelijk werd uitgelegd dat ze naar een fysiotherapeut moest voor oefeningen en onderzoek. De dochter trok bij mij aan de bel, omdat haar moeder zwaar hartpatiënt is, het ziekenhuis zelfs hartrevalidatie niet mogelijk vond en zich zorgen maakte over deze situatie. Dergelijke trainingen kunnen gevaarlijk zijn voor haar moeder. Hierna heb ik samen met de inwoner contact opgenomen met de Wmo. Hier bleven zij eerst volharden in de verwijzing naar de fysiotherapeut. Pas nadat ik meldde dat op het moment dat mevrouw tijdens deze oefeningen bij een fysiotherapeut hartproblemen zou krijgen, wij de gemeente aansprakelijk zouden stellen, werden wij ineens teruggebeld. Er werd gezegd dat er een foutje was gemaakt en de Wmo consulent mevrouw nooit had mogen doorsturen. Uiteindelijk zal deze werkwijze naar mijn mening alleen maar meer geld gaan kosten voor gemeenten, terwijl de meeste gemeenten dit beleid invoeren omdat ze denken dat ze daarmee op goede wijze geld kunnen besparen op de Wmo. De website van *Powerfull Aging* geeft ook duidelijk het volgende aan de gemeenten aan: zij zien zichzelf als een waardevolle uitbreiding op het Wmo pakket.

Dergelijke bewegingsprogramma's, fysiotherapie et cetera, vallen normaliter buiten het takenpakket van de gemeenten en hoeft een gemeente dus niet te betalen. De kans dat de kosten voor gemeenten hierdoor juist groter worden is naar mijn idee best wel groot.

Herstelgerichte zorg = revalidatie en fysiotherapie, en mogelijk valt het deels onder ergotherapie

Deze zorg valt onder de zorgverzekeringswet, deels onder het basispakket en voor een deel onder aanvullende dekkingen van de zorgverzekeraars. Vaak moeten mensen zich aanvullend verzekeren om in aanmerking te komen van fysio- en oefentherapie. De gemeente hoeft deze kosten dan ook niet te dragen vanuit de Wmo, de zorgverzekeringswet is hierop voorliggend! Feitelijk heeft de gemeente zichzelf juist een extra kostenpost toebedeeld in plaats van een bezuiniging doorgevoerd.

Op moment dat de gemeente gewoon op correcte wijze het onderzoek zou hebben uitgevoerd, gebeurt het volgende:

- Onderzoek naar de hulpvraag;
- Uitvraag naar de gehele situatie, waaronder medische situatie als dat noodzakelijk is;
- Een medisch adviseur, zoals arts, inschakelen op het moment dat men denkt dat er nog behandeling en/of therapie mogelijk zijn op medisch gebied. Alleen een onafhankelijke arts kan en mag dat immers beoordelen;
- Op het moment dat een medisch adviseur beoordeelt dat er behandel mogelijkheden zijn, zijn die voorliggend op een voorziening vanuit de Wmo. Dit kan door middel van een goed onderbouwde beschikking/besluit de aanvraag wordt afgewezen en men wordt doorverwezen naar de eigen (huis)arts en de zorgverzekeringswet;
- Een medisch adviseur kan ook een oordeel geven of een hulpmiddel/voorziening vanuit de Wmo mogelijk 'anti-revaliderend' werkt. Als dat het geval is, kan de gemeente goed onderbouwd een aanvraag voor voorziening afwijzen en inwoner wijzen op bijvoorbeeld dergelijke trainingsprogramma's (die de gemeente dan niet hoeft te betalen).

Het *Powerfull Aging* programma, kan zeker een positieve bijdrage leveren ten behoeve van de zelfredzaamheid van mensen die ouder worden. Maar dan als preventief programma, mogelijk aangeboden vanuit zorgverzekeraars.

Gemeenten mogen natuurlijk altijd een dergelijk programma aanbieden aan al hun inwoners op het moment dat zij geld daaraan uit willen geven. Dus niet binnen Wmo-voorzieningsstelsel, maar als bijvoorbeeld algemene voorziening voor 60-plussers. Het is mogelijk dat het dan op termijn ervoor zorg kan dragen dat minder ouderen een hulpvraag voor onder andere huishoudelijke hulp neer gaat leggen bij gemeenten. Of dat ouderen dit pas later gaan doen. Dergelijke programma's bestaan al jaren. Revalidatie, oefentherapie en ergotherapie hebben immers zelfde uitgangspunt: zelfredzaamheid vergroten.

Deze werkwijze en dit programma is naar mijn mening beslist geen effectief bezuinigingsmogelijkheid voor gemeenten om de druk op de Wmo te verlagen.

Zorg
van
Nu

Gratis

e-learning over slimme hulp- middelen in huis

Speciaal voor Wmo-consulenten
en cliëntondersteuners

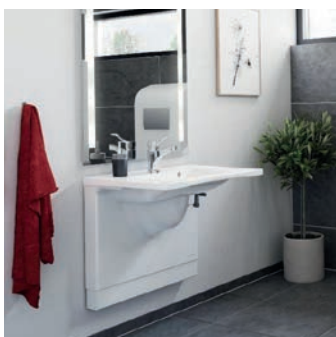
Wegwijs in slimme hulpmiddelen thuis
en hoe je het gesprek hierover aangaat.

Meer info: elearning.zorgvanu.nl of scan de QR code.

Langer thuis wonen

met aangepast sanitair

De vergrijzing begint nu pas echt en piekt rond 2040. Er komen steeds meer ouderen en zodoende meer zorgafhankelijke mensen. Door het tekort aan zorgpersoneel is er straks niet voor iedereen thuiszorg beschikbaar en kom je pas in een verpleeghuis terecht als je compleet zorgbehoevend bent.

Hoe gaan we het doen als we straks ouder en hulpbehoevend zijn? Hoe gaan we het doen wanneer we mindervalide zijn of worden? Kunnen we dan in ons huis blijven wonen? Het is belangrijk om daarbij stil te staan en oplossingsgericht in mogelijkheden te denken.

Rene Barenbrug, adviseur bij Sanmedi, vertelt: "Wij zijn specialist in het adviseren en installeren van aanpast sanitair. Zodoende kunnen wij mensen helpen die ondersteuning nodig hebben bij de dagelijkse persoonlijke verzorging en toiletgang. Zo kunnen zij volwaardig participeren in de maatschappij en dus ook zo zelfstandig mogelijk door het leven gaan. Daarbij kunnen zij langer thuis blijven wonen. Ouderdom komt met gebreken wordt er wel eens gezegd. Het zelfstandig naar het toilet gaan wordt voor ouderen vaak een steeds grotere uitdaging. De hulp bij de toiletgang wordt toch vaak zo lang mogelijk uitgesteld. Een stukje schaamte en het voelt vaak menonterend om iemand anders de billen af te laten veegen. Aangepast sanitair voor de dagelijkse intieme verzorging en toiletgang, draagt bij aan het onafhankelijke en menselijke gevoel waar deze mensen naar op zoek zijn. Het geeft telkens weer een voldaan gevoel als wij deze voorzieningen mogen installeren voor degenen die het zo hard nodig hebben."

Proef met moderne zorgtoiletten bij Stichting Sint Jacob

Samen met ouderenzorgorganisatie Stichting Sint Jacob nam Sanmedi eerder dit jaar deel aan de challenge 'Verpleeghuizen van de Toekomst'. De challenge was in het leven geroepen om het gebruik van technologie in de verpleeghuiszorg te stimuleren. "Met trots mogen wij delen dat Sint Jacob met onze voorziening de tweede plek hebben bemachtigd", verteld Rene met zichtbare trots. Na een intensief voortraject waarin er samen met onder andere ergotherapeuten werd gekeken naar de beste oplossingen voor zowel de bewoners als de medewerkers, werden de zorgtoiletten geplaatst. Yvette Overmeer, stafverpleegkundige bij Sint Jacob, vertelt: "Het mooiste van alles is dat de bewoners door de zorgtoiletten een verbeterde levenskwaliteit gingen ervaren." "Je blijft meer mens. Als ik naar de wc moet, dan ga ik. Een ander heeft daar niets mee te maken", concludeerde bewoner Dhr. B, die vanwege zijn artrose veel ongemak ervaart tijdens een toiletbezoek. Het zorgtoilet was voor hem een goede uitkomst, waarmee hij weer zelfstandig de toiletgang kon maken.

Moderne technologie in een toilet is een goede oplossing voor ouderen om zelfstandig naar het toilet te gaan", vervolgt Rene. Het tekort aan (openbare) toegankelijke

toiletvoorzieningen geeft bij een groot deel van de bevolking zelfs een gevoel van minder levenskwaliteit. Ook zijn de meerderheid van de mindervalide toiletten onderweg niet schoon en hebben de mindervalide toiletten niet, of onvoldoende, de praktische innovatieve voorzieningen die de gebruiker nodig heeft. Zorgtoiletten zijn aan te passen aan iedere gebruiker en zodoende kan er voor iedereen een passende oplossing worden aangeboden. Douche-wc's bieden een uitkomst voor mensen met een lichamelijke beperking waarbij het afvegen van de billen niet of moeilijk gaat. De voorziening is zowel gemaakt voor mensen met fysieke beperkingen (somatische afdeling), mensen met verminderd cognitief vermogen (psychogeriatrische afdelingen), als voor mensen met ernstig overgewicht (obesitas). Het spoelen met water om het onderlichaam te reinigen door middel van een compleet wellness-programma is voor de persoonlijke hygiëne van iedereen aan te bevelen."

Ook als Wmo consulent is het van belang om het functiegericht indiceren frequent toe te passen bij het toewijzen van de best passende oplossingsrichting van hulpmiddelen voor een client.

Het aanbieden van plaatsing van aangepast sanitair voor badkamers en toiletruimtes op individueel niveau, in overleg met alle betrokkenen, wordt steeds belangrijker. Aangepast sanitair maakt het mogelijk dat mensen zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.

Bevordering van inclusiviteit en toegankelijkheid

Rene Barenbrug licht verder toe dat er naast toiletvoorzieningen met douche- en föhnfuncties er ook producten zijn voor toiletruimtes en badkamers die modulair aan te passen zijn. Denk hierbij aan: bidetsystemen, toiletliften en sta-op systemen, in hoogte verstelbare systemen (wastafels, aankleedtafels, bad liften en douchebrancards), stomatoilettafels, aangepaste closetzittingen, handgrepen, toiletsteunen en douchezitjes.

"In de inclusieve wereld van vandaag is toegankelijkheid van groot belang. Zo'n divers assortiment stelt een nieuwe standaard voor toegankelijke (toilet)faciliteiten, zodat alle mensen zelfstandig van het toilet gebruik kunnen maken. Geen situatie is hetzelfde.

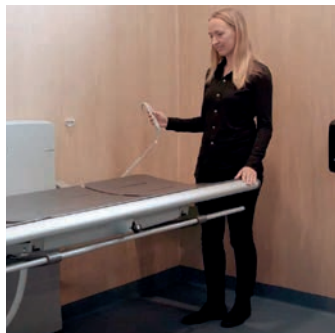
Door de toegankelijkheid te verbeteren kunnen wij als maatschappij met zijn allen veel belanghebbenden over de drempel tillen en het taboe doorbreken met betrekking tot de problematiek om naar het toilet te gaan. Mensen kunnen zelfstandig hun eigen toiletgang regelen en zodoende op een waardige manier blijven zij participeren in onze samenleving. Het is van groot belang dat wij als maatschappij de innovaties binnen de aangepaste sanitaire oplossingen omarmen, voor een betere toekomst voor ons hulpbehoevende medemens.

Sanmedi biedt sinds 1981 sanitaire oplossingen waardoor mensen zo lang als mogelijk in een veilige, hygiënische, comfortabele en functionele omgeving kunnen verblijven en in de maatschappij kunnen participeren.

Wij denken mee over de juiste productkeuze, de uitvoering hiervan en het verstrekken van de juiste informatie voor aanvragen bij de verschillende opdrachtgevers en instanties. Sanmedi is aanwezig in het gehele sanitaire proces van aanvraag tot installatie en nazorg. Wij plaatsen zorgtoiletten en overige aangepast sanitair door heel Nederland bij mensen thuis in de opdracht van Wmo.

Wilt u meer weten over de mogelijkheden?

Mail ons via info@sanmedi.nl of bel naar +31 251 316482
<https://www.sanmedi.nl/>

Wat doet een trainingsacteur en hoe kan een trainingsacteur jou helpen?

Hoe ga jij om met een veeleisend persoon? Hoe breng je slecht nieuws? Hoe voer je een gesprek waar weerstand duidelijk voelbaar is? Hoe zorg je dat je de regie houdt in een gesprek?

Anja vertelt: "Met theorie als ondersteuning kun je met een professionele trainingsacteur lastige gesprekken oefenen. Op deze manier krijg je in korte tijd inzichtelijk welk gedrag helpend is en hoe je gespreksvaardigheden in kunt zetten. Dit geeft de deelnemers inzichten en mogelijkheden om situaties van meerdere kanten te bekijken en te benaderen."

Tips die jou kunnen helpen hoe je een lastig gesprek voert:

1. Zet je natuurlijke talenten en kwaliteiten in

"Ben je iemand die zich goed in kan leven? Ben je van nature een goede luisteraar? Of is humor jouw sterkste kant? Mijn advies is, gebruik jouw kwaliteit en zet dit in bij een lastig gesprek", aldus Anja.

"In een praktijksimulatie let ik als trainingsacteur vooral op kwaliteiten en talenten van een deelnemer. Iedereen bezit van nature talenten en kwaliteiten. Hier hoeft je niet veel moeite voor te doen, want je bezit deze vaardigheden namelijk al. Ik zoom in op deze vaardigheden en benadruk ze. Zijn er nog dingen die krachtiger of sterker over kunnen komen, dan geef ik die na een oefengesprek in de feedback terug. Soms zit het in kleine dingen, zoals houding of stemgebruik. Hebben deelnemers het nog niet helder, of zijn ze zich (nog) niet bewust van hun eigen kwaliteiten of talenten, dan zet ik een speelse werkvormen in", vertelt Anja met een glimlach.

"Een voorbeeld is het kwaliteitspel. Een reeks van kaarten met kwaliteiten. Uiteindelijk vindt iedereen vijf kwaliteiten. Daarbij stel ik een aantal vragen. Wat vind je zelf wat je goed kan in een gesprek? Welke nieuwe vaardigheden leer je snel? Denk eens aan vroeger, hoe was je als kind? Wat gaat en ging je altijd gemakkelijk af?", vertelt Anja.

Anja vertelt verder: "Daarnaast laat ik deelnemers in mijn workshop of training een 'moodboard van kwaliteiten' maken. Uit tijdschriften mogen deelnemers hun kwaliteiten en talenten weergeven aan de hand van afbeeldingen, foto's, stukjes tekst, et cetera. Dit wordt op een stuk karton geplakt, wat later mee naar huis genomen kan worden. Vervolgens presenteert iedere deelnemer zijn/haar moodboard in maximaal drie minuten aan een andere deelnemer. Deze deelnemer wordt dan de journalist en schrijft alle woorden op die hem/haar opvallen of raken tijdens de presentatie. Nadat alle cursisten geweest zijn, bespreken de

duo's welke woorden zij hebben gehoord en controleren zij of de ander dit herkent. Zij geven tot slot hun A4-tje met de woorden aan de ander, zodat diegene weet welke kernwoorden de ander opvalt bij zijn/haar kwaliteiten en talenten. Natuurlijk mogen ook de dingen benoemd worden waar deelnemers nog krachtiger en sterker in kunnen worden, ofwel nog kunnen groeien. Op deze manier krijg je als deelnemer meer inzicht in gedrag, zowel verbaal als non-verbaal".

"Een 'moodbord van kwaliteiten' is een leuke en effectieve manier om inzicht te krijgen in iemand zijn/haar eigen talenten en kwaliteiten. Zodra deze helder zijn, kunnen deze talenten en kwaliteiten ingezet worden in een gesprek. Op deze manier gaat diegene veel zelfverzekerder een gesprek in, wat een positieve invloed heeft op het gesprek", geeft Anja aan.

2. Stel open vragen en vraag door

De tweede tip welke Anja geeft is het stellen van vragen. Het stellen van vragen laat zien dat je dingen graag volledig helder in beeld wil hebben. "Gebruik bij het stellen van vragen bij voorkeur open vragen. Dus vragen die beginnen met 'wie', 'wat', 'waar', 'wanneer', 'waarom' of 'hoe'. Op een gesloten vraag krijg je vaak een kort antwoord; het gesprek valt al snel dood. Met een open vraag moedig je de ander aan om meer te vertellen en kom je sneller tot een echt gesprek. In een praktijksimulatie kun je dit in een veilige leeromgeving goed oefenen", aldus Anja

Anja sluit af: "70% leren we door doen en ervaren. Je leert het meest van situaties waarin je doet, beleeft en ervaart. Ga dus doen."

Een bijzonder vak

Anja van der Pers is Trainingsacteur, oftewel gedrags-, of oefenacteur. Anja vertelt: "Als trainingsacteur ben ik 'levend oefenmateriaal'. Door praktijksituaties te oefenen en te doen, komt er boven wat er op onbewust niveau gebeurt. Ik ben een helpende-, en toegevoegde waarde voor de praktijk. Als trainingsacteur werk ik in assessments, trainingen en werk ik met persoonlijke coaching. Zowel in groepen (trainingen of cursussen), als individuele gesprekken. Denk aan weerbaarheid, assertiviteit, agressie- en conflicthantering."

Meer weten? www.anjatrainingacteur.nl

Eddy de Bruin, Directeur Curess

Het kan wel!

We zijn in gesprek met Eddy de Bruin, een man met een missie. Van origine psychiatisch verpleegkundige en onder andere directeur van een grote detacheerder binnen het Sociaal Domein, is Eddy nu een van de directieleden van Curess.

De eerste bijdrage aan Curess was voor Eddy de invoering van een bedrijfsvoeringsmodel. Eddy vertelt: "De visie van de organisatie in de beginjaren; het systemisch werken waarbij het kind zo lang mogelijk thuisblijft en problemen binnen het systeem worden opgelost, die omarmen we nog steeds. Als je ervoor kunt zorgen dat je medewerker voldoende productief is, dan kun je leuke dingen doen in de jeugdzorg. Je moet er dan wel commercieel bedrijfsmatig naar kijken. Dit is binnen de sector natuurlijk een vies woord, maar mijn eerdere ervaring heeft wel geleerd; als je klant vraagt, dan moet je er staan. Dus geen wachtlijsten hebben. Als je zegt dat je levert, dan moet je ook leveren. Daarom is op het moment dat Curess startte, afgesproken dat zij zonder wachtlijsten gaan werken. 'We gaan kwaliteit van zorg leveren én we zorgen ervoor dat we de leukste werkgever in de jeugdzorg worden.' Daar was het meeste te winnen. Dit was de basis van Curess."

Eddy vertelt dat hij binnen de wereld van de Jeugdzorg vooral de overtuiging ziet dat het allemaal niet meer kan en dat we slachtoffer zijn geworden van de transities, bezuinigingen en andere zaken. Terwijl hij zelf de overtuiging heeft dat het allemaal wél kan. Toen er veranderingen doorgevoerd moesten worden in de jeugdzorg, wilden veel professionals en organisaties dit niet. Eddy ziet bij veel medebestuurders dat zij weerstand hadden en niet mee

ontwikkelden. Ook over de hervormingsagenda Jeugd die er nu is, is veel commentaar. Terwijl we, als sector het moeten aanpakken als een kans, regie nemen op de verandering en ervoor zorgen dat we een gezonde sector worden, met erkenning in de samenleving voor het goede wat er gebeurt en datgeen wat niet goed is moeten we stoppen.

"Dan krijgen we een onderzoek van de Jeugddautoriteit naar de bedrijfsmatige prestaties van de collega's en onszelf. Daaruit blijkt dat 35% van de organisaties het super slecht doet. Een hele grote groep die het redelijk doet en 8% van de organisaties die doet het fantastisch. Bij het vervolgonderzoek richten ze zich op de organisaties die het super slecht doen, maar niet op de organisaties die het heel goed doen. Ik snap dat niet. Onderzoek ook de goed presterende organisaties. Hoe kan het dat die het goed doen en dat andere organisaties zo slecht presteren? We krijgen allemaal hetzelfde tarief en we doen hetzelfde werk", vertelt Eddy. Eddy vertelt daarnaast dat Curess vorig jaar goede resultaten heeft gedraaid, terwijl zij ook enorm hebben geïnvesteerd in het opleiden van hun medewerkers in de ICT-kant van de organisatie en behoorlijk last gehad hebben van Corona in het eerste kwartaal. Door verder te automatiseren wordt de overhead zo laag mogelijk gehouden. "Het is geen hogere wiskunde, dat is gewoon

A man with short, light brown hair and glasses, wearing a blue blazer over a white shirt and blue jeans, stands in front of a blurred cityscape. He is looking slightly to the left of the camera with a neutral expression. A green text box is overlaid on the lower left side of the image.

“Ik zie dat er veel hulp wordt geboden waarvan ik mij afvraag of dat vanuit de Jeugdwet moet gebeuren.”

sturen op voldoende productie in relatie tot lage overhead. Spannender wordt het niet", vertelt Eddy.

Eddy vertelt verder: "Ook moet er oog zijn voor de professionals die het werk moeten gaan doen. Momenteel stromen veel millennials binnen en daar wordt nogal negatief over gepraat. Lees de arbeidsmarktbladen er maar op na. Ik zeg dan; wij moeten klaar zijn voor de medewerker die nu binnenkomt. Dat betekent dat Curess ieder jaar meer dan tien stagiaires binnenhaalt en er wordt gevraagd wat zij nodig hebben. Daarnaast zijn er ook gesprekken met hogescholen over wat er nodig is om de professional voor te bereiden op de arbeidsmarkt. Ze leren op school dat ze ervoor moeten oppassen dat ze niet uit balans raken. Dit houdt in dat de professional al bijna met de hakken in het zand binnenkomt. Dit terwijl de arbeidsmarkt de hardwerkende en ondernemende professional nodig heeft. Dat is een uitdaging. Wij nemen het initiatief om met collega organisaties in de regio te verkennen hoe we beter kunnen samenwerken om de medewerkers binnen de sector te houden."

"Wat wij hier doen in de ambulante jeugdhulpverlening, is 'eredivisiewerk'. Dus als je hier wilt werken, moet je op de toppen van kunnen presteren. Daar moet je ook voor betaald en begeleid in worden. Betalen vind ik echt een probleem, want ik vind dat er onvoldoende oog is voor de arbeidsvoorwaarden van de medewerkers. Stijgen de lonen mee met de inflatie (en hebben we nog meer te bieden)? De komende cao-onderhandelingen zullen dat uitwijzen. Veel belangrijker is nog hoe we onderscheidende werkgevers blijven of worden. En dat ook nog in een wereld waarin onze opdrachtgevers (gemeenten) ook steeds vaker de concurrerende partij in de arbeidsmarkt worden", vertelt Eddy.

Bovendien geeft Eddy aan dat werkgevers in gesprek moeten blijven met mensen en bespreken; is dit het nog wel? Als er wensen zijn om een kind te krijgen of een huis te kopen, lukt dat naast het 'eredivisiewerk'? Werkgevers kunnen aanbieden om even een ander pad in te gaan en later terug te komen. "Mag je dat gesprek voeren met elkaar? Ik vind dat we het moeten voeren, want het gaat over jouw levenspad. Of je nu man of vrouw bent, dat maakt voor mij niet zoveel uit. Maar een kind krijgen en opvoeden, dat heeft nogal impact. Kun je dan ook nog 32 of 36 uur in die hele complexe gezinnen lopen. Dat kan heel vaak gewoon niet. Als wij ze die kans niet bieden, dan zijn ze weg", aldus Eddy.

Kijkend naar de sector ziet Eddy dat de markt om duidelijkheid vraagt: "Ik zie dat er veel hulp wordt geboden waarvan ik mij afvraag of dat vanuit de Jeugdwet moet gebeuren. Is dat hulp die wij als maatschappij moeten betalen? Of zitten er ook een aantal luxeproblemen in. Moet de jeugdhulp zich niet richten op het oplossen van de echte grote problemen? De opvoedvragen van ouders; daar zijn zij zelf primair verantwoordelijk voor. Die duidelijkheid mag er wat mij betreft best komen. Ik zie vragen binnenkomen waarvan ik mij afvraag waarom die in het preventieve veld niet zijn opgelost. Ik zie een enorme hoeveelheid aan complexe scheidingen binnenkomen, waarom lossen we dat niet op in het maatschappelijk werkveld? Wij zitten uiteindelijk met ouders een ouderschapsplan te maken. Dat is toch geen jeugdzorg? Natuurlijk is het wel zorg voor een kind, maar het ventiel mag best iets dicht", vertelt Eddy.

"Als sector het moeten aanpakken als een kans, regie nemen op de verandering en ervoor zorgen dat we een gezonde sector worden, met erkenning in de samenleving voor het goede wat er gebeurt en datgeen wat niet goed is, moeten we stoppen."

Jeugdzorg zal er altijd blijven. Er zijn volgens Eddy drie dingen die moeten gebeuren om de jeugdzorg te verbeteren: "Ouders moeten veel meer voorbereid worden op het ouderschap. Hierin moeten we investeren, ook cultureel gezien; 'it takes a village to raise a child.'. Daarnaast moet de maatschappij met elkaar gaan erkennen dat mensen met een hulpvraag er altijd zullen zijn. Wat gebeurt er nu allemaal in dit land, wanneer gaan we dit in beeld brengen? Daar is landelijk en cultureel ook wat voor nodig. We moeten het verhaal vertellen. Tot slot moeten jeugdzorgorganisaties zorgen dat de bedrijfsvoering op orde is. Innovatie is hier hard nodig! Dit is erg belangrijk voor de toekomst."

De toekomst van de jeugdzorg ziet er niet zo rooskleurig uit volgens Eddy, omdat de professional van de toekomst er niet is. "Er wil niemand meer in de jeugdzorg werken straks. Daar wil ik wel ambassadeur van zijn. Het is een superleuk vak, maar dan moeten we het ook aantrekkelijk maken. Met opleiden, met goede salarissen, met secundaire arbeidsvoorwaarden die passen en met maatschappelijke erkenning!", sluit Eddy af.

Maak kennis met Kenonz

Voor een avontuurlijke carrière bij de overheid.

www.kenonz.nl

EASYSSTEPPERS
ALS TRAPLOPEN EEN PROBLEEM WORDT!

Reuma?
Artrose?
Spierziekte?

Easysteppers.nl
040-2410707

verminderd voor de
**nationale zorg
innovatie
prijs 2017**

Minder
kracht en
minder belastend
voor de gewrichten

magazine
Samen
Sociaal Domein

Wil jij hier jouw advertentie

terugzien in één van de volgende edities van Samen Sociaal Domein?

Neem telefonisch contact op met Lucia Everts of Irena Snippe via 085 401 83 62
of via het e-mailadres evenementen@kenniscentrumsociaaldomein.nl.

Een robot aan de keukentafel

Teksten laten schrijven door een chatbot, je bestelling in een restaurant doen met behulp van een tablet en laten bezorgen door een robot of uitgestorven diersoorten weer tot leven wekken. Technologie maakt veel mogelijk maar roept ook direct de vraag op: 'Willen we dat allemaal?'

Om met een heel eenvoudig voorbeeld te beginnen: de mobiele telefoon. Ging je in de jaren '80 de straat op om mensen te vragen naar de noodzaak ervan, dan was de gemiddelde reactie iets als: "Nee joh, wat moet ik met zo'n ding?", of er werd lacherig gezegd: "Je wilt toch niet de hele dag bereikbaar zijn?" Nu is de mobiele telefoon niet meer weg te denken uit ons leven. De mobiele telefoon zorgt niet alleen voor bereikbaarheid en verbondenheid, maar is ook onze agenda, ons fototoestel, onze zakcomputer, rekenmachine, ons kladblok en zelfscanapparaat.

Het is fijn om regelmatig een vriendelijke stem te horen.

Weerstand

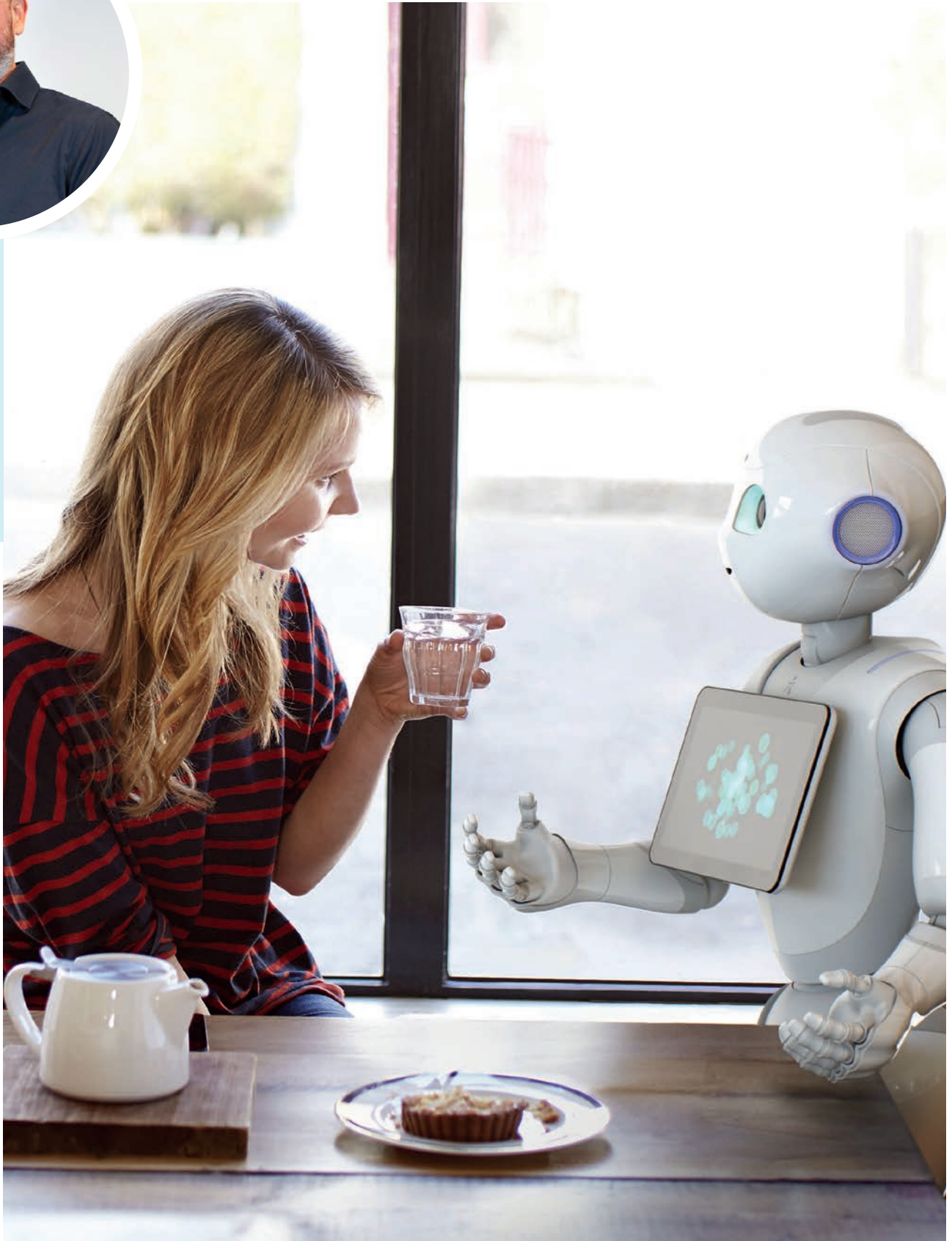
Technologische vernieuwingen gaan altijd gepaard met weerstand en vragen. Dat is logisch. Weinig mensen zullen grote ethische bezwaren hebben tegen een robot die hun eten komt bezorgen. Dat is zelfs wel leuk voor een keer. De volgende keer ga je weer lekker naar een restaurant waar gewoon nog iemand aan tafel komt vragen of alles naar wens is. Als je in het ziekenhuis een robot aan je bed zou krijgen die je medicijnen brengt en je bloeddruk en hartslag opneemt, is het misschien al anders. Kan dat wel? Is zo'n robot goed in staat om dat te doen? En als het kan, wil je het dan ook? Juist die contactmomenten in de zorg zijn zo belangrijk omdat een verpleegkundige tijdens het meten van de bloeddruk ook even vraagt hoe je hebt geslapen en of je nog ergens anders behoefte aan hebt. Dat deel is niet te vervangen door een robot. Of wel?

Wat maakt de bijdrage of de bemoeienis van de mens onmisbaar? In de supermarkt zijn genoeg klanten die de caissière verkiezen boven de zelfscankassa; misschien omdat ze er niet handig mee zijn, misschien omdat ze het menselijk contact belangrijk vinden. Dat laatste heeft te maken met voorkeuren. In de zorg wordt de vraag vanwege de oplopende personeelstekorten intussen prangend. Welke taken kunnen worden geautomatiseerd? Wat kan een robot allemaal doen en waarin is het oordeel van een mens noodzakelijk?

Wmo

Wat kan technologische ontwikkeling betekenen voor mensen die langer gezond thuis willen wonen? Is alles wat mogelijk is wenselijk?

Het antwoord op de vraag 'wat technologische ontwikkelingen betekenen voor mensen die langer gezond thuis willen wonen' is dat er al heel veel mogelijk is. Gordijnen die met een afstandsbediening of een timer open- en dichtgaan. Het is een heel eenvoudig voorbeeld waar je misschien niet eens aan denkt bij 'technologische vernieuwingen', maar het is wel degelijk een uitvinding die een bepaalde handeling automatiseert en daarmee helpt. Een robotstofzuiger is een ander voorbeeld. Het zijn mooie hulpmiddelen die het leven makkelijker maken en die niet alleen worden gebruikt door mensen die ze echt nodig hebben. Maar dit soort oplossingen kunnen wel degelijk bijdragen aan het doel om iemand langer zelfstandig thuis te laten wonen. Toch zijn het redelijk 'onschuldige' voorbeelden. Weinig mensen zullen ethische bezwaren hebben tegen de aanwezigheid van een robotstofzuiger.

Robotkat

Het inzetten van een robotkat is misschien een ander verhaal. Een kat die voelt als een echte kat, miauwt en reageert op aaien en knuffels; dergelijke namaakhuisdieren worden ingezet in de ouderenzorg. Met name voor ouderen met dementie, een inmiddels beproefd middel om rust te brengen. Voor ouderen die niet meer kunnen zorgen voor een huisdier, maar wel behoefte hebben aan de liefde van een hond of kat, lijkt dit een ideale oplossing. Lijkt, want ook hier spelen vragen op. Op het forum van dementie.nl vertelt iemand hoe zijn vader heel veel heeft aan de robotkat, maar af en toe heel erg in de war raakt als er even het besef is dat er iets niet klopt. De robotkat moet toch eten? Wie zorgt daarvoor? Op die momenten veroorzaakt het 'huisdier' juist onrust, wat niet de bedoeling is. De vragensteller wil graag advies; 'Hoe ga je hiermee om?'. De inzet van de robotkat vraagt om zorgvuldigheid, is dit het juiste middel in dit stadium van de ziekte?, en om begeleiding.

Dagstructuur

Waar de kat, zoals het een kat betaamt, vooral op schoot ligt en geaaid wil worden, zijn er ook robots die meer doen. Zorgrobot Tessa is een goed voorbeeld. De kleine robot, een sympathiek uitzienend poppetje, zorgt voor structuur. Ze herinnert de gebruiker aan het innemen van medicijnen, geeft een seintje bij een belangrijke afspraak en stelt vragen. Want, zo staat in de omschrijving, het is fijn om regelmatig een vriendelijke stem te horen.

De robot draagt er aan bij dat de gebruiker langer zelfstandig thuis kan blijven wonen. Winst, zou je zeggen. Maar is dat de kant die we op willen? Natuurlijk is het fijn om regelmatig een vriendelijke stem te horen, maar moet die stem niet afkomstig zijn van een mens? Het zijn logische en terechte vragen. Hoever gaat de technologie? Zal het keukentafelgesprek in de toekomst worden gedaan door een robot? En zo nee, waarom dan niet? Is het menselijk aspect daarin echt onmisbaar? Iets om over na te denken, want de ontwikkelingen gaan enorm snel.

AI

Weer even een voorbeeld uit de zorg. Uit Zweeds onderzoek is onlangs gebleken dat *Artificial Intelligence* bij het beoordelen van scans borstkanker beter herkent dan radiologen. Een mooie ontdekking die kan helpen in een eerder stadium in te grijpen en te starten met een behandeling. Ik zeg bewust 'kan helpen', want de artsen worden in dit geval niet buiten spel gezet, maar kunnen juist gebruikmaken van de technologie om sneller en eerder de juiste hulp te verlenen.

Terug naar de Wmo. Hoe kunnen hulpmiddelen worden ingezet, hoe kunnen technologische ontwikkelingen bijdragen aan de doelstelling van de gemeente? Hoe kunnen apparaten, apps of 3D-geprinte hulpstukken (zie kader) worden ingezet om iemand langer thuis te laten wonen? En wat betekent dat voor de rol van de Wmo consulent? Zal een deel van zijn of haar werk op termijn ook worden overgenomen?

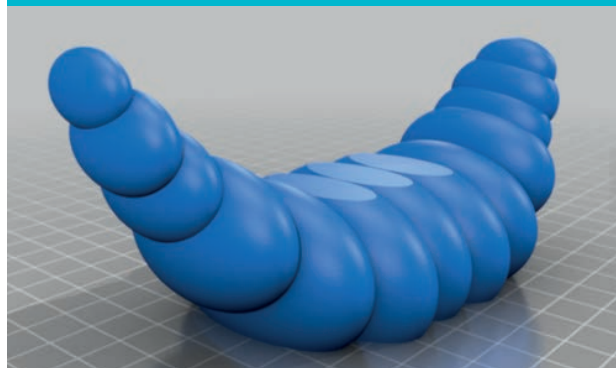

Kenniscentrum Sociaal Domein volgt deze ontwikkelingen op de voet en zal er regelmatig over schrijven. **Volg ons op LinkedIn als je op de hoogte wilt blijven!**

Maatwerk uit de 3D-printer

Stofzuigers en robotkatten kunnen bijdragen aan het doel om mensen langer thuis te laten wonen, soms is een aanpassing van de woning nodig. Het kan ook voorkomen dat de oplossing eigenlijk heel eenvoudig is, maar nog niet bestaat. Dan biedt een 3D-printer uitkomst.

Op de site www.hulpmiddelentips.nl vind je tal van ontwerpen die een oplossing bieden voor alledaagse problemen. Denk aan verlengstukken voor huishoudelijke hulpjes zoals blikopeners, pincetten en tandenborstels. Ook 3D-geprinte hulpjes die het makkelijk maken om een tube tandpasta uit te knijpen, een douchekop makkelijker vast te houden of een joystick van een rolstoel beter hanteerbaar te maken – het zijn relatief eenvoudige oplossingen voor op het oog kleine ongemakken. Door juist die kleine ongemakken weg te nemen, is iemand minder afhankelijk van hulp. De ontwerpen voor de 3D-prints zijn gratis te downloaden en zelf aan te passen. 3D-printers worden steeds goedkoper en kunnen zodoende makkelijk worden ingezet. Met dit relatief goedkope maatwerk kunnen wellicht in de toekomst steeds meer mensen worden geholpen met huis-, tuin- en keuken-problemen. Een ontwikkeling om zeker in de gaten te houden!

OPLEIDINGEN EN TRAININGEN

November tot en met december 2023

Jeugdprofessionals Nederland

Meer weten?
Scan de QR-code

Datum	Omschrijving	Locatie	Docent
7 november 2023	Training Anorexia, Automutilatie & Suicide	Meppel	Bianca Jansen
21 november 2023	Training Hoogbegaafdheid	Meppel	Priscilla Keeman
23 november 2023	Training Trauma bij kinderen, werken met de Window of Tolerance	Meppel	Bianca Jansen
27 november 2023	Training Complexe scheidingen-werken met ouders	Meppel	Anja Dijkhuis

Kenniscentrum Sociaal Domein

Meer weten?
Scan de QR-code

Datum	Omschrijving	Locatie	Docent
3 november 2023	Training Wmo en dementie	Utrecht	Cynthia Meevis
7 november 2023	Training hulpmiddelen 2.0	Meppel	Cynthia Meevis
8 november 2023	Basisopleiding Vertrouwenspersoon	Meppel	Jacobien Kleve en Han Rottink
7 december 2023	Basisopleiding Wmo consulent 2.0	Meppel	Verscheidene docenten

Direct starten? **Volg een online opleiding!**

Menselijke maat centraal bij veranderende rol van overheid bij gegevensuitwisseling

Hoe samenwerken binnen het Sociaal Domein de inwoner effectief ondersteunt

In een digitale samenleving, waarin de uitwisseling van gegevens de norm is geworden, groeit ook de maatschappelijke bewustwording over de rol van de overheid bij het uitwisselen van persoonsgegevens. Deze trend is niet onopgemerkt gebleven bij Stichting Inlichtingenbureau – dat als informatie-knooppunt voor gemeenten als belangrijkste doel heeft: het waarborgen van veilige en doelgerichte informatieuitwisseling voor gemeenten.

Het Inlichtingenbureau is in 2001 opgericht door het ministerie van Sociale Zaken, Werkgelegenheid (SZW) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) om de uitwisseling van (persoons)gegevens tussen gemeenten en overheidsinstanties eenvoudiger te maken. Waar gemeenten voorheen zelf informatie bij deze instanties moesten ophalen om hun taken uit te kunnen voeren, doet het Inlichtingenbureau dit sindsdien voor hen. Dit scheelt gemeenten veel tijd. Tijd die zij overhouden om mensen te helpen bij het vinden van werk of een passende opleiding.

Het Inlichtingenbureau biedt dienstverlening aan op verschillende aandachtsgebieden: Werk en bestaanszekerheid, inclusief schuldhulpverlening, beslagvrije voet, Wmo/Jeugdwet, onderwijs en lokale belastingen. Deze dienstverlening wordt benut door enkele duizenden gemeentelijke professionals. Informatiediensten worden ontwikkeld vanuit het besef dat al deze mensen verschillende behoeften hebben in het gebruik van diensten.

Directeur Peter Jansz vertelt: “We merken dat inwoners steeds kritischer zijn op de rol die de overheid heeft bij gegevensuitwisseling. In algemene zin komen vragen voort uit een grotere maatschappelijke trend, waarin meer aandacht is voor transparantie en verantwoording over wat de overheid doet met data van inwoners in relatie tot de bescherming van privacy. Wij zien dergelijke vragen bijvoorbeeld terug in een toename aan inzageverzoeken door burgers en een bredere belangstelling van journalisten in de taken en bevoegdheden van het Inlichtingenbureau.”

Kritische geluiden van inwoners komen niet uit de lucht vallen, zo licht Peter Jansz verder toe: “Sinds de toeslagenaffaire, als gevolg van onterechte fraudeverdenkingen met kinderopvangtoeslagen en een streng terugvorderingsbeleid van het Rijk, zijn verschillende rapporten verschenen en discussies gevoerd over het functioneren van publieke uitvoeringsorganisaties, zoals ook het Inlichtingenbureau.” Vragen die in deze rapporten aan de orde komen richten zich op knelpunten in de praktijk, waar inwoners hinder van ondervinden. “Het uitgangspunt is dat bij de uitvoering van beleid de menselijke maat meer in ogenschouw genomen moet worden.”

Trends signaleren

Onder de noemer ‘Het Beraad van Bedoelingen’ haalt het Inlichtingenbureau met gemeenten en ketenpartners praktijkinformatie op en wordt beoordeeld of de aan gemeenten geleverde informatie (nog) voldoet en aansluit op de wensen vanuit de samenleving. Peter: “Behoeften van gemeenten met betrekking tot het gebruik van informatie kan veranderen. Je wil daarom altijd alleen die informatie leveren die én relevant is én die gemeenten helpt om inwoners de juiste steun te bieden.”

Een casus heeft bijvoorbeeld betrekking op een situatie waarin het niet altijd duidelijk is wat nu het goede is om te doen. Op papier lijken wetten, beleid en regels vaak waterdicht. Maar in de uitvoering blijkt het soms toch te schuren. Het Inlichtingenbureau haalt samen met gemeenten en ketenpartners daarom informatie uit de praktijk op via al bestaande en nieuw opgezette werkgroepen. Dit bespreken we met elkaar, om te komen tot mogelijke oplossingen, welke we ook bespreken met het ministerie.

Peter Jansz,
directeur Stichting
Inlichtingenbureau:
“We merken dat
inwoners steeds
kritischer zijn op de
rol die de overheid
heeft op gegevens-
uitwisseling.”

Apothekersfunctie

Zorgvuldig omgaan met de gegevens van inwoners is van groot belang. Gemeenten moeten er op kunnen vertrouwen dat informatiediensten veilig te gebruiken zijn en dat de persoonsgegevens van inwoners beschermd zijn tegen onbevoegd gebruik. Peter: "We zien toe op het rechtmatig gebruik van informatie die wij leveren aan gemeenten."

"Als we onszelf als een apotheker zien, dan schuiven we niet zomaar het voorgeschreven recept over de balie", licht Peter toe. "We gaan een stapje verder en adviseren gemeenten hoe om te gaan met informatie die zij vanuit het Inlichtingenbureau krijgen." Dit noemen we ook wel de apothekersfunctie. Dit betekent dat alleen de relevante informatie wordt gebruikt die de gemeente daadwerkelijk nodig heeft voor het bepalen van het recht op bijvoorbeeld een uitkering, zorg of andere sociale voorzieningen. "We geven hiermee aan dat we ons bewust zijn dat de informatie die we verwerken en verstrekken privacygevoelig is. Het Inlichtingenbureau adviseert gemeenten daarom over het beoogd gebruik van onze informatiedienstverlening", aldus Peter.

Het belang van de burger centraal

Het ontwikkelen van nieuwe dienstverlening gaat vaak in samenspraak met gemeenten. Zij kennen immers de behoeften van gemeentemedewerkers en pikken signalen op van inwoners, die tenslotte dagelijks te maken hebben met de verschillende regelingen. Een goed voorbeeld is de steeds groter wordende groep mensen die vanuit de bijstand deeltijdwerk verricht.

Simone Herlaar (senior kwaliteitsadviseur gemeente Amsterdam) vertelt: "Had iemand een bijstandsuitkering en

daarnaast inkomen uit arbeid, een UWV-uitkering of een pensioen? Dan moet onze inkomensconsulent aan de hand van de inkomensspecificaties het juiste netto inkomen bepalen wat met de bijstand verrekend moet worden. Omdat veel inkomensspecificaties anders zijn opgebouwd en niet alle betalingen op de bijstand in mindering worden gebracht, is dat een intensieve en foutgevoelige klus. De inwoner in de bijstand moet deze gegevens zelf aanleveren. Dit wordt onbewust nog wel eens vergeten, met als gevolg dat de burger soms te veel of te weinig bijstand ontvangt. In geval van te veel ontvangen bijstand moet dit worden teruggevorderd. Dit kan negatief uitvallen, waardoor mensen die vaak al weinig inkomen hebben onnodig in de problemen komen."

In de praktijk

Het Inlichtingenbureau heeft daarom samen met enkele gemeenten, waaronder de gemeente Amsterdam, gekeken hoe dit proces vereenvoudigd kan worden door de inkomsten automatisch te verrekenen met behulp van gegevens vanuit de polis-administratie van het UWV.

Alex Tamminga (accountmanager Stichting Inlichtingenbureau): "Op een loonstrook staan gegevens die niet elektronisch beschikbaar zijn, zoals de netto inhouding van de WGA-premie of netto inhoudingen of vergoedingen. Er is bij gemeenten veel scepsis over de dienst Ondersteuning Inkomensverrekening Bijstand (OIB) en over de netto berekening. Nog steeds horen we vaak dat de netto berekening alleen te maken is met behulp van het loonstrookje." OIB wijst uit dat dit niet het geval is.

Chris Kornmann (programmamanager gemeente Amsterdam) vult aan: "Wij zagen een kans om het proces

Chris Kornmann (programmamanager gemeente Amsterdam)

Simone Herlaar, Alex Tamminga en Chris Kornmann werkten samen aan een pilot om de inkomstenverrekening voor inwoners in de bijstand eenvoudiger te maken.

Simone Herlaar (senior kwaliteitsadviseur gemeente Amsterdam)

voor zowel gemeenten als inwoners makkelijker te maken. De testen die we tot nu toe hebben gedaan zijn zeer positief. We hopen dat we vanaf 1 januari 2024 inkomsten voor een groot deel geautomatiseerd kunnen verrekenen.” Alex: “Uiteindelijk is door het vele testen door de pilot-gemeenten gebleken dat alle belemmeringen voor geautomatiseerd verrekenen op te lossen zijn. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wil bijvoorbeeld in de nieuwe Participatiewet een standaard WGA-premie opnemen. Gemeenten mogen die gebruiken als ze geautomatiseerd gaan verrekenen. Door te denken in mogelijkheden, is er vaak veel meer te realiseren dan men verwacht.” Chris: “We hebben nu iets bereikt, waarvan iedereen zei dat het niet kon.”

Chris Kornmann: “We hebben nu iets bereikt, waarvan iedereen zei dat het niet kon.”

Eindresultaat voor de inwoner

De voordelen van OIB zijn groot voor inwoners. Zo hoeven uitkeringsgerechtigden straks in de meeste gevallen geen inkomensspecificatie meer in te leveren. Dit scheelt zowel gemeenten als burgers een hoop administratief werk. Daarnaast zorgt het automatisch verrekenen van inkomsten voor een eerlijke berekening van de netto-uitkering. Simone: “Je kan je voorstellen dat er naderhand minder tot geen herstelwerkzaamheden nodig zijn, zoals bijvoorbeeld het achteraf corrigeren van inkomsten.” Het meest positief aan OIB vindt Simone het eindresultaat voor de inwoner, die bij een optimale inkomstenberekening minder te maken krijgt met terugvorderingen. Daarnaast levert OIB de gemeente

Amsterdam een enorme besparing op. “De tijd die we overhouden kunnen we nu benutten om mensen te ondersteunen bij een hulpvraag of het vinden van werk”, aldus Simone.

Meerwaarde informatiedienstverlening neemt toe

Informatie van het Inlichtingenbureau wordt steeds breder toegepast, waarbij de menselijke maat centraal staat. Dat is van toegevoegde waarde op maatschappelijk gebied voor zowel gemeenten als inwoners. In 2022 waren Regionale Meld- en Coördinatiepunten (RMC's: – informatiepunten over en voor voortijdig schoolverlaters) bijvoorbeeld in staat om met de informatie van het Inlichtingenbureau 54.000 jongeren actief te helpen bij re-integratie naar werk of school. Daarnaast ontvingen 600.000 huishoudens met weinig inkomen automatische verlenging van kwijtschelding van lokale belastingen.

In de toekomst kan correcte informatiedienstverlening, met oog voor veiligheid, privacy én de mens, wellicht bijdragen aan de realisatie van bredere maatschappelijke doelen. Denk bijvoorbeeld aan de vroegsignalering van schulden of ondersteuning van rechtmatig verstrekking van de energietoeslag. Gemeenten kunnen inwoners zo net dat steuntje in de rug geven, waardoor mensen in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Zo neemt de meerwaarde van informatiedienstverlening en gegevensuitwisseling alleen maar toe.

**Meer weten over OIB?
Scan de QR-code**

gemeente Amsterdam)

Alex Tamminga (accountmanager Stichting Inlichtingenbureau)

Chambers, opgericht in 1992, is al meer dan 30 jaar een bouwkundig-ergonomisch adviesbureau voor de Wmo. Als consulent kunt u met veel vragen betreffende woningaanpassingen geconfronteerd worden. In het ene geval moet een woning rolstoelgeschikt worden gemaakt, in het andere geval moet er een keus gemaakt worden welke woningaanpassing de goedkoopst adequate oplossing is. Al meer dan 45 gemeenten hebben voor dit soort adviesaanvragen de weg gevonden naar Chambers. Met de opgebouwde expertise zijn wij dan ook in staat u van een helder en onderbouwd advies te voorzien, zodat u zich kunt bezig houden met de eerstelijnszorg.

Het advies voor een woningaanpassing bestaat uit een principetekening van de bestaande en de nieuwe situatie, een technisch Programma van Eisen (PvE) en een kostenraming. Op basis van het door Chambers uitgebrachte advies kunnen aannemers hun gespecificeerde offertes opstellen. Deze offertes kunnen vervolgens door Chambers worden beoordeeld. Voor het beoordelen van deze offertes is het noodzakelijk dat de kosten die hierin worden opgegeven overeenstemmen met het PvE en de principetekening. Dit vraagt behalve specifieke kennis van de Wmo ook bouwkundig inzicht om de juiste keuzes te maken: wat is minimaal noodzakelijk en welk deel komt in aanmerking voor een Wmo-vergoeding. Bij onduidelijkheden wordt met de betreffende aannemer(s) in overleg getreden en indien nodig om een herziene offerte gevraagd. Uit zo'n beoordeling komt een onderbouwd advies, eventueel voorzien van een mutatieformulier en een indicatie welke aannemer het goedkoopst of meest adequaat is. Meer informatie hierover kunt u vinden op onze website (www.chambers.nl). De praktijk heeft geleerd dat de door Chambers gehanteerde werkwijze zichzelf terugverdient. De prijzen voor een advies kunnen worden opgevraagd via onze website of per e-mail info@chambers.nl.

Onze manier van werken is als volgt:

- Wij ontvangen van u een contactverzoek (NAW-gegevens van belanghebbende) met daarbij eventueel een rapport van de indicatiesteller.
- Wij plannen een afspraak met belanghebbende om op locatie een opname te doen, al dan niet in uw aanwezigheid.
- Hierna werken wij de bestaande situatie uit en maken een voorstel voor een wijziging en/of uitbreiding, dit op basis van goedkoopst/adequaats met als afbouwniveau sociale woningbouw.
- Daarbij schrijven wij een compleet programma van eisen (PvE) dat voldoet aan de uitgangspunten van de Wmo en een advies aan uw gemeente.
- Ook maken wij voor u een kostenraming van de "goedkoopst noodzakelijke adequate voorzieningen".
- Dit totale rapport met advies wordt naar u verzonden, waarna u een beslissing kunt nemen. Wij hebben daarmee onze eerste opdracht voltooid.
- Aan de hand van het technische PvE en de principetekening kan de belanghebbende prijzen opvragen bij 2 of 3 aannemers.
- In een later stadium kunnen wij de offertes controleren en daarover advies uitbrengen.
- Op verzoek kunnen wij voor u een eindcontrole uitvoeren zodat het hele proces op een juiste manier kan worden afgesloten met een definitieve beschikking.

Is door bovenstaande uw interesse voor Chambers gewekt en heeft u hierover vragen?
Neem gerust contact met ons op.

LAAT U ADVISEREN DOOR CHAMBERS!

Puzzel mee en win een prachtige prijs!

Stuur het eindantwoord op naar evenementen@kenniscentrumsociaaldomein.nl en **win een jaarabonnement (verlenging) op het magazine Samen Sociaal Domein!**

Numbrix

20		18	17	10		8	1		3
	26			11	12			5	
22		28			13		99		
	24		30	63		65			
		32		62	69		67		93
					70		76		92
		38						90	
				57					88
42			55		53	82		80	

Oplossing

Getal					

Numbrix uitleg:

Het doel van de Numbrix puzzel is om de blanco vakjes in te vullen. Doe dit op een dusdanige wijze dat de getallen een keten vormen. In een raster van 10x10 maak je dus een keten van het getal 1 tot en met het getal 100. De enige regel is dat cijfers elkaar ofwel horizontaal, ofwel verticaal opvolgen, maar nooit diagonaal.

Voorbeeld

7		9	
	1		11
5		3	
	15		13

Oplossing

7	8	9	10
6	1	2	11
5	4	3	12
16	15	14	13

Gesiena Dijkstra – Consulent / Adviseur / Coach / Docent i.o. schuldhulpverlening

Tel je mee in de samenleving?

Ongeveer een op de negen Nederlanders is laaggeletterd en/of laaggecijferd. Wie zijn het precies die kampen met geringe basisvaardigheden? En hoe kunnen zij het beste bereikt en geholpen worden?

Om goed mee te komen in onze talige, digitale en gecijferde samenleving is het nodig om voldoende kennis te hebben van alle basisvaardigheden. Gecijferdheid is hier een belangrijk onderdeel van.

De basis van basisvaardigheden

Met basisvaardigheden bedoelen we taal, rekenen en digitale vaardigheden. Om alle basisvaardigheden te beheersen, moet je vaardig zijn in:

- Geletterdheid: het vermogen om zelf tekst te schrijven en geschreven tekst te lezen, te begrijpen, te evalueren, te gebruiken en toe te passen in de maatschappij en het persoonlijk leven;
- Gecijferdheid: de mate waarin iemand vaardig is in het omgaan met situaties in het dagelijks leven waarin getallen, maten en verbanden een rol spelen;
- Digitale vaardigheden: omvat alle vaardigheden die je nodig hebt om je in de digitale samenleving staande te houden en jezelf te ontwikkelen.

Een onzichtbaar probleem

Nederland kent 2,5 miljoen mensen met geringe basisvaardigheden. Maar liefst 2,1 miljoen hiervan is laaggecijferd. Hoewel er veel aandacht is voor laaggeletterdheid, blijft aandacht voor laaggecijferdheid vaak achter. Kees Hoogland, lector aan de Hogeschool Utrecht, legt uit: "Laaggecijferdheid valt minder snel op, omdat niet altijd duidelijk is waar het probleem zit. Daarnaast weten mensen vaak zelf ook niet dat ze laaggecijferd zijn. Net als bij laaggeletterdheid ontwikkelen mensen strategieën om hiermee om te gaan." Het belang van gecijferdheid wordt echter groter en groter in onze samenleving.

De hele dag kom je in situaties terecht waarin getallen, cijfers en maten een rol spelen. De meeste mensen staan hier niet eens bij stil, omdat het zo gewoon en alledaags is dat het denkwerk automatisch gaat. Tenminste, als je voldoende gecijferd bent. Laaggecijferdheid gaat dan ook

om het onvoldoende kennis kunnen opbouwen om afgewogen beslissingen te kunnen nemen in het leven. Dit leidt er dus eigenlijk toe dat je niet volwaardig mee kunt draaien in de samenleving.

“Het wordt vaak geïnterpreteerd als luiheid of desinteresse.”

De huidige samenleving verwacht van eenieder dat hij of zij de basisvaardigheden lezen, schrijven en rekenen beheerst. Deze vaardigheden zijn ook nodig om te kunnen functioneren in een steeds verdere digitalisering van de samenleving. Hiermee zijn geletterdheid, gecijferdheid en digitale vaardigheden onlosmakelijk met elkaar verbonden in het dagelijks leven.

Signalen

Mensen zullen niet snel uit zich zelf gaan vertellen dat zij moeite hebben met cijfers. Er is hierover veel schaamte en mensen zijn behendig geworden in het verzinnen van uitvluchten of smoesjes. Denk hier bijvoorbeeld aan opmerkingen als: “Ik ben niet goed met cijfers, doe jij dit maar.” “Ik heb mijn bril niet bij me, kun jij zeggen op welk perron ik moet zijn?” “De wekker ging niet af.” “Ik kan niet koken, ik vind kant-en-klaar maaltijden veel lekkerder.” Daarnaast zijn veel mensen erg creatief geworden om zichzelf staande te kunnen houden in deze maatschappij.

Signalen die kunnen wijzen op laaggecijferdheid

- Situaties met cijfers vermijden;
- Betalen met grote coupures en het wisselgeld niet tellen;
- Structureel te laat komen of afspraken 'vergeten';
- Fouten maken met het innemen van medicijnen. Te vaak, te weinig, te veel;
- Andere mensen inschakelen om administratie te doen.

Sociale problemen

Laaggecijferdheid kan ook bijdragen aan het ontstaan van sociale problemen. Immers, iemand die moeite heeft met het omgaan met geld, het plannen van zijn tijd, et cetera, wordt hiervoor afhankelijk van anderen om hem daarbij te helpen. Afhankelijk zijn van anderen voor zaken die 'normaal' zijn, maakt een persoon kwetsbaar en onzeker. Te veel afhankelijk worden van anderen maakt je een prooi voor mensen die daar misbruik van willen maken. Het uitbesteden van de administratie, de buurman laten pinnen... Het gaat allemaal soms noodgedwongen in goed vertrouwen.

“Het niet kunnen overzien van een budget leidt onvermijdelijk tot schulden.”

Een ander risico van laaggecijferdheid is dat men de voorschriften van medicijngebruik verkeerd oppakt. Hierdoor kunnen grote gezondheidsrisico's ontstaan. Verkeerd medicijngebruik kan nadelige gevolgen hebben voor de gezondheid en in voorkomende gevallen zelfs dodelijk zijn. Naast sociale problemen kunnen door laaggecijferdheid ook maatschappelijke problemen ontstaan. Voorbeelden hiervan zijn:

Sociale uitsluiting/participatie

Ontwijkend gedrag leidt tot verminderde participatie in het dagelijks leven. Boodschappen doen, rekeningen verdelen in een gezelschap, het begrijpen van het openbaar vervoer, plannen en op tijd komen; het lukt vaak niet goed. Dit gaat gepaard met schaamte en vermijding is vaak het gevolg.

Problematische werktoeleiding/problemen op werkplek

Het vinden en behouden van werk kan problematisch zijn. Werktijden en instructies, op tijd komen, urenstaten of roosters invullen zijn bij ieder werk belangrijk. Voor mensen die laaggecijferd zijn, is dit een hele opgave. Dit wordt vaak niet herkend en erkend. Vaak worden de acties hierdoor onterecht geïnterpreteerd als luiheid of desinteresse. Een serie van korte, onsuccesvolle banen is vaak het gevolg. Dit leidt meestal tot langdurige werkloosheid.

Schulden

Het niet kunnen overzien van een budget en het niet goed kunnen inschatten van de waarde van bedragen, leidt onvermijdelijk tot schulden. Vaak gaan mensen leningen aan tegen woekerrentes om het ene gat met het andere te dichten. Dit heeft een effect op de persoon zelf en zijn of haar gezin, maar is ook een last voor de maatschappij. Deze mensen krijgen te maken met armoede, deurwaarders, schuldhulpverlening, enzovoort. Armoede en laaggeletterdheid, en dus ook laaggecijferdheid, gaan hand in hand: laaggeletterdheid en laaggecijferdheid zijn vaak een belemmering om zelfredzaam te zijn en vergroot de kans op armoede.

Wat kunnen we doen?

In het dagelijks leven staan geletterdheid, gecijferdheid en digitale vaardigheden niet op zichzelf, ze zijn onlosmakelijk

verbonden. In veel situaties komen rekenen, taal en digitaal namelijk tegelijk voor. Het bieden van een gecombineerde aanpak voor taal, rekenen en digitale vaardigheden is effectiever dan de ondersteuning op enkel één van de basisvaardigheden te richten. Ga uit van wat mensen kunnen en zie ieder persoon als individu. Het is een hele bewustwording dat als gedrag verandert, ook het dagelijks leven van mensen verandert. Laten we door meer aandacht en inzet voor taal, rekenen en digitale vaardigheden er aan bijdragen dat we de samenleving anders inrichten zodat minder mensen beperkt zijn.

Feiten over laaggeletterdheid en laaggecijferdheid

- Laaggeletterdheid is vaak een belemmering om zelfredzaam te zijn en armoede vergroot de kans op laaggeletterdheid (Christoffels, Baay, Bijlsma, & Levels, 2016; PwC, 2018; ROA, 2016);
- De kans om ten minste één jaar onder de armoedegrens te leven, is onder laaggeletterden ruim twee keer zo groot als onder niet-laaggeletterden (19,0% tegenover 9,3%) (Christoffels et al., 2016);
- Laaggeletterden zijn ruim twee keer zo vaak langdurig arm als niet-laaggeletterden (6,2% tegenover 2,5%) (Christoffels et al., 2016);
- Bijna 100.000 mensen leven in armoede door laaggeletterdheid. Dit kost de overheid 95 miljoen euro per jaar aan sociale voorzieningen (PwC, 2018);
- Mensen met financiële problemen hebben vaker een lagere leesvaardigheid. 50,3% van de onderzochte mensen bij Kredietbank Nederland en Syncasso valt in de risicogroep voor laaggeletterdheid (Keizer, 2018);
- Mensen die moeite hebben met lezen of rekenen zijn oververtegenwoordigd onder mensen die zich aanmelden bij schuldhulpverlening (Madern, Jungmann, & Van Geuns, 2016);
- De kwetsbare groep komt niet makkelijk binnen bij de schuldhulpverlening. Zij weten vaak niet op eigen kracht de juiste weg te vinden (Nationale ombudsman, 2016).

Bron: Stichting Lezen en Schrijven (www.lezenenschrijven.nl)

Jan Kees Nentjes – Adviseur Kenniscentrum Sociaal Domein

Boodschap voor de gemeente

Wie het moeilijk heeft en hulp krijgt, moet niet worden beboet door de gemeente. De Participatiewet gaat veranderen, maar het zal nog even duren voor het zover is. Wat kan de gemeente nu al doen?

Het was uitgebreid in het nieuws: de vrouw die geregeld een tas boodschappen kreeg van haar moeder en dat niet opgaf aan de gemeente Wijdereen. De gemeente vorderde € 7000,- aan bijstandsgeld terug. Later werd dat door de rechter verminderd, maar de vrouw moest nog steeds ruim € 2800,- terugbetalen. De media-aandacht en de ophef waren aanleiding voor een voorstel tot wetwijziging dat het mogelijk maakt voor mensen in de bijstand om tot € 1200,- per jaar aan giften te ontvangen, zonder daarbij gekort te worden op hun uitkering. Los van de vraag of dit de best mogelijke oplossing is (het structureel ontvangen van boodschappen valt namelijk niet onder giften), spelen twee andere zaken een rol: de val van het kabinet en de impact van de wetwijziging voor de gemeenten.

Wat gaan de gemeenten doen?

Een demissionair kabinet handelt alleen lopende zaken af. Of een voorstel tot wetwijziging daaronder valt, is aan de Tweede Kamer. De aanpassingen aan de Participatiewet die demissionair minister Schouten beoogt, zijn behoorlijk verregaand. Het is dus maar de vraag of dit wetsvoorstel nog in behandeling zal worden genomen. Daarnaast is de impact van de wetwijziging voor de gemeenten groot. De nieuwe Participatiewet maakt meer maatwerk mogelijk en de verbreding van bepaalde definities, zoals bijvoorbeeld participeren (participeren is meer dan alleen via betaald werk een bijdrage leveren aan de samenleving), zijn voor de doelgroep een goede ontwikkeling. Voor de gemeenten

betekent het dat het werk meer en complexer wordt. Maatwerk vraagt om aanvullende scholing en wellicht andere inschaling van consultants. Het is nu de vraag wat de gemeenten gaan doen. Zij kunnen een afwachtende houding aannemen en zich concentreren op de taken die ze nu hebben – ze hebben daar de handen vol aan! – of ze kunnen voorsorteren op de nieuwe wetgeving en nu al kijken wat er, uiteraard binnen de wettelijke kaders, mogelijk is. Met concrete maatregelen – denk aan het afschaffen van de zoektijd van vier weken voor kwetsbare jongeren of het verhogen van de het maximum bedrag dat je aan giften mag ontvangen – kunnen gemeenten nu al werken vanuit de bedoeling van de nieuwe Participatiewet. Als dat geen mooie boodschap is!

Door Wim Peters – orthopedagoog en jurist, Stimulansz.

Stappenplan ook volgen voor onder Zorgverzekeringswet vallende speciale stoel

Sinds de Centrale Raad van Beroep in 2018 in een uitspraak (in de gemeente Groningen) het stappenplan (oorspronkelijk ontwikkeld voor de Jeugdwet) ook op de Wmo 2015 van toepassing heeft verklaard, gaan steeds meer gemeenten dat stappenplan in hun onderzoek zichtbaar gebruiken. Dat is tenminste af te leiden aan het aantal gepubliceerde uitspraken waarin het niet volgen van het stappenplan de oorzaak is van vernietiging van het besluit. Dat aantal neemt gelukkig af. Hoewel er nog steeds uitspraken blijven komen, is de noodzaak het stappenplan te hanteren inmiddels bij de meeste gemeenten doorgedrongen.

Duidelijke afwijzingsgrond

Er is nog niet echt doorgedrongen dat je het stappenplan altijd moet volgen; zelfs wanneer je van mening bent dat er een hele duidelijke afwijzingsgrond is. Bijvoorbeeld omdat je vindt dat er een andere wet van toepassing is of omdat iets algemeen gebruikelijk is. Dat is logisch, want de Centrale Raad, met in haar kielzog de rechtbanken, gaan uit van het stappenplan. Wijs je dan direct af omdat er een andere wet voorliggend is, dan start je het onderzoek bij stap 4. Bij stap 4 beoordeel je immers of de eigen kracht of andere voorzieningen een oplossing bieden. Stap 4 kan je pas zetten als je eerst de stappen 1 tot en met 3 hebt gezet, want in stap 3 geef je aan welke hulp (bruto) nodig is. Stap 3 kan je pas zetten na stap 1 en 2. Wanneer uit stap 3 en stap 4 blijkt dat een andere wet alle problemen oplost, dan kan

je stap 5 zetten en concluderen dat er geen Wmo-maatwerkvoorziening verstrekt hoeft te worden.

Speciale stoel

In een casus rond een speciale stoel had de gemeente die stoel afgewezen aangezien die niet onder de reikwijdte van de Wmo 2015 valt, maar onder de Zorgverzekeringswet. De rechtbank verklaart een beroep ongegrond. In het hoger beroep oordeelt de Centrale Raad van Beroep anders: het onderzoek is onvolledig geweest. Uit het verslag van het huisbezoek blijkt dat er bij de betrokkene naast pijnklachten bij het zitten ook sprake is van rugproblemen, armluchten rechts, een verminderde beenfunctie, longklachten en zichtproblematiek. Op de zitting heeft de betrokkene bovendien verteld dat hij ook problemen heeft met transfers. De gemeente had ook deze problemen moeten betrekken bij de vraag of, en zo ja welke, ondersteuning hij naar aard en omvang nodig heeft om een passende bijdrage te leveren aan zijn zelfredzaamheid of participatie. Pas als dat volledig is geïnventariseerd kan de gemeente kijken wat er mogelijk is met Eigen kracht, bijvoorbeeld met behulp van de Zorgverzekeringswet.

De Raad is van mening dat wanneer de gemeente vindt dat de Eigen kracht beroep op de Zorgverzekeringswet nodig maakt, de gemeente contact moet zoeken met de zorgverzekeraar om duidelijk te krijgen of die eventueel vergoedt. Dit sluit volgens de Raad aan bij de integraliteitsgedachte en de afstemmingsgedachte van de wetgever en komt ook mede tot uitdrukking in artikel 2.3.2, vierde lid, aanhef en onder f, van de Wmo 2015.

Een best wel verrassend standpunt. Wat betreft het stappenplan logisch. Wat het contact opnemen met de zorgverzekeraar betreft: de zorgverzekeraars zien gemeenten al aankomen. Toch maar proberen. De betreffende uitspraak staat onder ECLI:NL:-CRVB:2023:1046 op rechtspraak.nl.

Door Wim Peters – orthopedagoog en jurist, Stimulansz.

Welke gegevens mag een gemeente vragen aan verstrekkers van jeugdhulp?

Verdeling taken indicerende gemeente en hulpverlenende hulpverleners

Uiteraard is het zo dat gemeenten, bij de uitvoering van de Jeugdwet (een wet dus), een hele andere taak hebben dan de jeugdhulpverleners die na en met deze indicatie aan het werk gaan. De gemeente bepaalt namelijk wat er gedaan moet worden, de jeugdhulpverlener bepaalt hoe hij dat gaat doen. Dat blijkt niet helemaal uit de handreiking 'Zorgvuldig verstrekken van persoonsgegevens aan gemeenten bij jeugdhulp' van onder andere de Nederlandse Vereniging Van Pedagogen en Onderwijskundigen (NVO).

Wat is de taak van de gemeente?

Als een jongere of zijn ouders zich tot de gemeente wenden om jeugdhulp, moet er uiteindelijk een besluit komen. Dat kan alleen de gemeente die de Jeugdwet uitvoert. Een gemeente zal onderzoek moeten doen volgens het stappenplan en daarna besluiten of er iets nodig is. Zo ja, wat is er nodig en met welk doel? Leidend tot welk resultaat? De gemeente zal daar uiteindelijk een beschikking over nemen. De rechtstreekse verwijzing door een arts laten we even buiten beschouwing.

Wat is de taak van de jeugdhulpverlener?

Met de beschikking kan de jeugdhulpverlener aan de gang. De jeugdhulpverlener is geen indicatiesteller en geen jurist, maar een hulpverlener. Hij weet wat hij bij een bepaalde probleemvraag in kan zetten om de omschreven doelen te behalen.

Wat is het probleem?

Het probleem is dat de gemeente om haar werk goed te doen soms wat meer en soms wat minder informatie nodig heeft. De gemeente heeft daartoe een gedragswetenschapper in dienst. Dit is noodzakelijk omdat de gemeente zelf van nature die deskundigheid niet in huis heeft. Die gedragswetenschapper is de kennisinhoudelijke verbinding tussen de indicatie en de hulpverlening. De gedragswetenschapper kan inschatten wat haalbaar is en wat niet. Daarmee kan de gedragswetenschapper bevorderen dat de hulp die ingezet wordt maximaal effect kan hebben. Dit

is enerzijds belangrijk voor de jongere die hulp nodig heeft en anderzijds voor een goede besteding van de middelen. Het nastreven van een onhaalbaar doel is zonde van het daarin gestoken geld. Het probleem ontstaat als de hulpverlener geen inzicht wil geven in het hulpverleningsproces. De gemeente heeft die informatie nodig om te beoordelen of de hulpverlening op deze manier wel effectief is omdat er bijvoorbeeld geen resultaat wordt geboekt. Wanneer deze informatie ontbreekt, is het onmogelijk een verantwoord besluit te nemen. Dat kan leiden tot een afwijzing. Het is aan de gemeente om goed te motiveren welke informatie de gemeente nodig heeft en waarom. Het is aan de hulpverlener om te beoordelen hoe hij de gemeente dat inzicht kan geven in het hulpverleningsproces van de jeugdhulp. Als de gemeente daarmee uit de voeten kan, is er niets aan de hand. Heeft de gemeente onvoldoende informatie dan kan de gemeente doorvragen. Daarbij zal de gemeente steeds moeten motiveren waarom er meer informatie nodig is. Als het proces op deze manier verloopt, is er niets aan de hand. Noch de gemeente noch de jeugdhulpverlener zitten immers te wachten op overbodig werk.

Langer thuis wonen dankzij een traplift van 123trapliften.nl

We worden steeds ouder met zijn allen en de overheid stimuleert ons om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen. Toch heeft één op de drie ouderen moeite met zelfstandig de trap op en af komen, aldus het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS). Voor sommige mensen vormt de trap een dusdanig groot obstakel dat men niet langer zonder hulp de trap op en af kan of helemaal niet meer boven kan komen. Hierdoor kan men zich niet langer vrij en comfortabel in hun eigen huis voelen en kan een verplichte verhuizing tot de mogelijkheden behoren. Voor hen kan een traplift uitkomst bieden.

Een traplift zorgt ervoor dat iemand weer veilig en zelfstandig de trap op en af kan. Uit onderzoek van het Centraal Planbureau (CPB) is gebleken dat ouderen met een toegankelijk huis minder snel naar een verpleeghuis verhuizen. 90-Plusers met een woning waar ruimte is voor een traplift, hebben een kans van ongeveer negen procent om het komende jaar naar een verpleeghuis te moeten verhuizen. Ouderen met een woning waar een traplift niet tot de mogelijkheden behoort, hebben daarentegen een kans van ongeveer elf procent om verplicht te moeten verhuizen.

Een traplift geeft de regie over het eigen leven terug.

Dit verschil is te verklaren doordat een traplift zorgt voor meer onafhankelijkheid, zelfvertrouwen en regie over het eigen leven. Een traplift is voor veel mensen, die moeite hebben met traplopen, de beste oplossing die er is.

Het positieve effect van een traplift is bewezen en natuurlijk wil je iedere cliënt die daar behoefte aan heeft, helpen aan een traplift. Want hoe langer men in hun vertrouwde omgeving kan blijven wonen, hoe beter. Maar je hebt ook te maken met de realiteit: een budget kan maar één keer worden uitgegeven. Daarom moet er soms nee verkocht worden aan een cliënt. Maar wat is dan de vervolgstap? Misschien raad je de cliënt aan om zélf een traplift te kopen bij je vaste leverancier. Helaas is voor veel mensen een nieuwe traplift niet altijd financieel haalbaar.

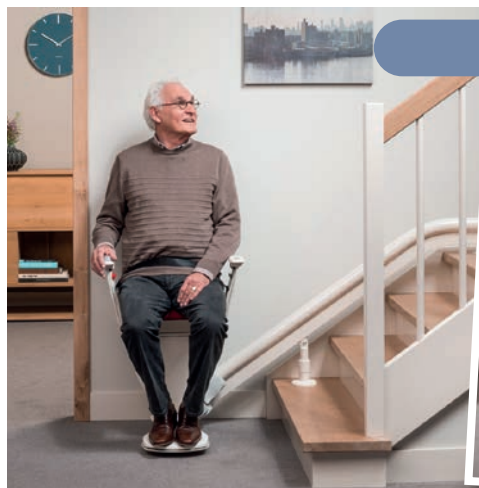
123Trapliften heeft een fabriek in Dronten waar gebruikte

trapliften van top tot teen worden nagelopen. De eventueel versleten onderdelen worden uiteraard vervangen. De trapliften van 123Trapliften worden altijd geleverd met nieuwe stoelbekleding, een nieuwe accu en worden de motorunits volledig gedemonteerd en opgebouwd met nieuwe onderdelen.

De monteurs begrijpen wat de installatie van een traplift met iemand kan doen.

Nadat de gebruikte traplift gereviseerd is, wordt de lift bij de cliënt thuis gemonteerd. De monteurs van 123Trapliften zijn niet alleen bekwaam in hun vak, ze begrijpen ook wat voor een impact een traplift heeft op het leven van de cliënt. Hoewel degene die een traplift krijgt er vaak heel blij mee is, is er vaak ook een mentale drempel die overwonnen moet worden. De monteurs van 123Trapliften begrijpen dit en begeleiden de cliënt tijdens de montage van de lift. Ze vertellen wat ze aan het doen zijn en hoe de lift werkt, zodat er achteraf zo min mogelijk vragen zijn. Zit de cliënt alsnog met vragen? Dan kan er gewoon even contact opgenomen worden met 123Trapliften. De lijntjes zijn kort.

Je vraagt je nu waarschijnlijk af hoe het dan zit met de veiligheid en betrouwbaarheid van een gebruikte traplift. Het korte antwoord is: een gereviseerde traplift van 123Trapliften is minstens zo veilig en betrouwbaar als een nieuwe traplift. Veiligheid en betrouwbaarheid staan bij 123Trapliften al jaren voorop. Daarom worden alle essentiële onderdelen gereviseerd en zit er op een tweedehands traplift van 123Trapliften een garantie van één jaar. Om

de cliënt zo snel mogelijk te helpen staat de servicedienst 24 uur per dag en zeven dagen per week voor hen klaar.

De servicedienst van 123Trapliften staat 24 / 7 klaar voor de cliënt.

Als de traplift eenmaal is toegekend, dan wil de cliënt er zo snel mogelijk gebruik van maken. De levertijd van 123Trapliften is sterk afhankelijk van de trapsituatie. Doorgaans kunnen trapliften voor rechte trappen sneller geleverd worden dan liften voor trappen met een bocht – in dit geval is de constructie van de rail ingewikkelder en komt er maatwerk bij kijken.

Wist je dat een gebruikte traplift vaak de betere keuze is? Deze zijn minstens net zo betrouwbaar, net zo veilig en kosten een fractie van wat een nieuwe traplift kost. Dat is precies de reden waarom veel Wmo consulenten momenteel kiezen om een gebruikte traplift voor hun cliënten aan te schaffen. De redenen hiervoor zijn:

1. Een gebruikte traplift is een duurzamere keuze dan een nieuwe traplift;
2. Soms heeft een cliënt een tijdelijke traplift nodig, bijvoorbeeld na een operatie. Dan is de investering voor een nieuwe traplift vaak te groot;
3. De prijs van een gebruikte traplift ligt tot wel 50 procent lager dan die van een nieuwe traplift. Met hetzelfde budget kunnen dus meer mensen geholpen worden.

De verkoop van gebruikte trapliften zit in de lift.

Om een moderne traplift te fabriceren zijn er veel hoogwaardige en kostbare grondstoffen nodig. Geen wonder als je beseft wat voor knap staaltje techniek een traplift is. Een traplift kan bij het juiste gebruik en onderhoud dan ook wel tot tientallen jaren meegaan. In de praktijk ligt het toch vaak anders: een traplift wordt dikwijls veel korter gebruikt dan de levensduur – bijvoorbeeld vanwege een verhuizing of overlijden.

In het verleden werden trapliften niet hergebruikt en hierdoor zijn er in de loop der jaren veel onderdelen en grondstoffen verloren gegaan. Dit is jammer, want een gebruikte traplift kan na revisie nog jaren voor een verbeterde kwaliteit van leven zorgen, en dat voor een fractie van de prijs van een nieuwe traplift.

Deze situatie is precies de reden waarom het familiebedrijf 123Trapliften is opgericht. 123Trapliften heeft zich de afgelopen jaren gespecialiseerd in de revisie, verkoop en installatie van gebruikte trapliften. Hiermee willen zij de verspilling van kostbare grondstoffen tegengaan en trapliften meer toegankelijk maken voor mensen met een minder groot budget. Met als gevolg dat meer mensen kunnen genieten van de vele voordelen die een traplift biedt.

Vervolgens bepaalt de binnendienst van 123Trapliften in overleg met jou en de cliënt wanneer de traplift wordt gemonteerd. Op de datum die overeengekomen wordt, komen de monteurs de traplift monteren. De traplift wordt alleen aan de trap bevestigd. Omdat er doorgaans niet in de muren hoeft geboord te worden, is de overlast meestal minimaal. 123Trapliften probeert binnen twee weken te leveren. Maar soms is twee weken geen optie. In noodgevallen is het vaak mogelijk om de traplift binnen 48 uur te leveren.

Met hetzelfde budget meer cliënten voorzien van een traplift.

Maar hoe kan het nou, dat 123Trapliften trapliften aanbiedt voor slechts de helft van de nieuwprijs? Dat komt door het feit dat 123Trapliften als één van de weinigen op de markt de rails van gebruikte trapliften hergebruikt. De rail van een traplift moet namelijk voor iedere lift op maat worden gemaakt en is hierdoor het duurste onderdeel van de lift. Jarenlang bestond de opvatting dat de rail van een traplift niet opnieuw gebruikt kon worden. De oprichters van 123Trapliften zagen echter mogelijkheden en vonden een manier waarop dit wél mogelijk was. Het hergebruiken van de rail was een regelrechte doorbraak binnen de branche. Doordat 123Trapliften het duurste onderdeel van de traplift hergebruikt, zijn zij in staat om trapliften tegen zeer lage prijzen aan te bieden – tot wel 50 procent goedkoper dan een nieuwe traplift.

Meer informatie over tweedehands trapliften vind je op www.123trapliften.nl

Kortom: kiezen voor een gebruikte traplift van 123Traplift is zowel een financieel- als milieubewuste keuze. Door te gaan voor een traplift van 123Trapliften kun je met hetzelfde budget meer cliënten voorzien van een traplift én draag je bij aan een circulaire economie. Dat noemen wij nou een win-winsituatie.

Samen Sociaal Domein is een uitgave van:

Kenniscentrum
SociaalDomein

